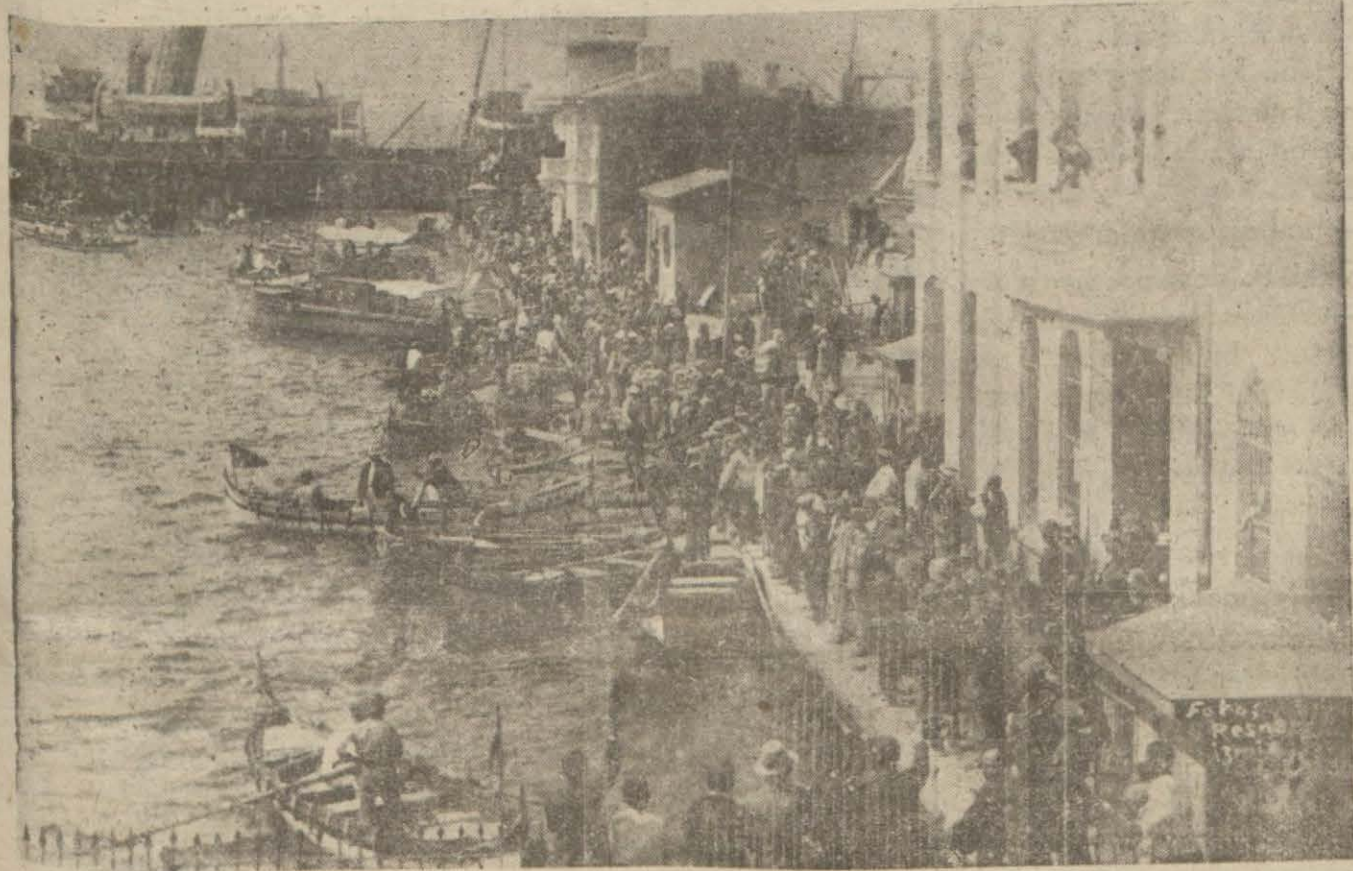

İZMİR, 8 (HUSUSİ SURETTE GİDEN ARKADAŞIMIZDAN) -- DOKUZ MAHALLE NAMINA İHTİYAR HEYETLERİ LİDER FETHİ BEYE MÜRACAAT EDEREK (30) BİN KİŞİNİN YENİ FIRKAYA İLTİHAKINI BİLDİRDİLER.

İzmir Halkına Hürmet Etmek Bir Borçtur.
S. C. Fırkası Liderine İzmirin Karşısını Kazandıran İki Tek Sözden Başka Bir Şey Değildir...

Halk, Büyük Gazinin Kendisine Yaptığı İyilikleri Unutmaktan Münezzeh Olacak Kadar Şuurludur..

İzmir, 8 (Hususi) — Dün sabah İzmirli dolaşırken şehirde türki idare ilân edilmiş his ve manzarası görülüp, duyuluyordu. Geçtiğim her sokakta bir müfreze asker, bir müfreze jandarma, bir müfreze polisin doluştuğunu gördüm ve gazetemeye ilk çekeceğim telgrafta bundan bahsederek diyecektim ki:

"İzmirli hürmet ediniz," Bu halh asayişin muhafazası için karşısında kuvvet fevri görüneye alışmamıştır. Buna ihtiyaç yoktur.

Fakat itiraf etmeliyim: askerleri inzibat işle meşgul olanlar taktire lâyık bir tarzda vaziyeti idare etmişlerdir ve bu birbirini takip eden mü-

Tevkif Mi?

İzmirdeki Neşriyatla Efkârı Kim Tehyiç Etti

İzmir hadiselerinde (Hizmet ve Yeni Asır) gazetelerinin neşriyatı tehyci, efkârı mucip muharrirlerinden bazılarının tevkif edilmeleri muhtemeldir. Halbuki asıl tehyci efkârı mucip neşriyatta bulunan (Anadolü) gazetesi olmuştur. Çünkü halka sarhoş ve serse-ri demişdir. Fakat bu gazete-ri hâlinde hiçbir takibat ya-pılmamaktadır.

rezelerin lüzumsuzluğunu kendileri de takdir ederek ögüle üzeri bütün kuvveti çekmişlerdir.

Sokaklarda hemen tek bir polis ve tek bir jandarma kalmadı. Buna rağmen bütün şehir ayakta idi ve asayiş ihlâl edecek tek bir hadise bile olmadı.

Naçiz Bir Tebrik

Güzel İzmir, kendi çocuklarından birinin sana yükselttiği tebriki lütfen kabul et.

Fethi Bey nutkunu öğleden sonra söyleyecekti. Fakat o zamana daha pek çok kala hükümet konağı caddesinden Alsancağa doğru akın başladı.

Kırkar, ellışkr kişilic kafiler, ellerinde bayraklar, göğüslerinde rozetler, yakalarında Gazi ile Fethi Beyin resimleri olduğu halde deniz kenarını takip ediyor, İzmir palas önün gelince duruyorlar, Fethi Beyi alkışladuktan sonradır ki yollarına devam ediyorlardı.

Nutkun söylenmesine bir buçuk saat kala hemen bütün ticarethaneler kapanmıştı. Otelin önünden geçen kafileler sıklıkta sıklıklaşıyordu.

Bir Tavsiye

O derecede ki balkon ve pencereleden Alsancağa giden bu kafileleri görenler: — Bugün İzmir boşalıyor! [Devamı 2 inci sayfada]

Gazi Hz.

Fırkalar Karşısında Vaziyetleri Nedir?

Siirt meb'usu Mahmut Bey son hadiselerden sonra Gazinin fırkalar karşısındaki vaziyetini tesbite ihtiyaç hasıl olduğunu söyleyerek diyor ki:

"Reisicumhurun fırkalar karşısındaki vaziyeti kimse için meçhul değildir. Yeni fırkanın teşekkülü esnasında Fethi B. in mektubuna yazdıkları cevapta bu cihet pek sarıh olarak ifade edilmiştir. Gazi (C. H. F.) nin

Fethi B.

Akrabası Nezdine İltica Ettiğini İma Eden Neşriyata Cevap Verdi

İzmir 8 Eylül (Hususi) — 6 Eylül tarihli "Milliyet," ve "Vakit," gazetelerinin kendi şahsına ait olan bir kısım neşriyatı hakkında Fethi B. şu tezkibi yapmaktadır:

"6 Eylül tarihli (Vakit) ve (Milliyet) gazetelerinde İzmirde halk tarafından başında bulunduğum Fırkayı tebciyen yapılan tezahurat esnasında Karşıyakada bir akrabamın evine iltica ettiğim manasını işrap edecek yazılar görülmüştür.

Bu haber külliyan yalandır. Geldiğim gündünberi candan bir muhabbet ve teveccüh gördüğüm muhterem ve aziz İzmir halkının samimi tezahuratı karşısında ilticagâh aramak bana düşmez.

"Halka hakaret ettikleri için taşlanmış olanlar ilticagâh aramak ızdırarında kalmışlar ve hakikati tahriften başka istinatgâhları olmadığını göstermişlerdir.."

Buradaki İstanbul gazeteleri muhabirleri gazetelerine gönderdikleri haberlerin İstanbulda tahrife uğradığını bizzat itiraf etmekte ve bundan müteessir olarak istifa ve protesto edeceklerini söylemektedirler.

Yüz binlerce halkın gözü önünde cereyan eden bu samimi tezahuratı çekemiyenlerin bu kadar bariz bir tarzda hakikati tahrif edebilecek istidadında bulunan zihniyet ve kabiliyete acımaktan başka bir cevap verilemez.

EKREM

İzmir Valisi Değişmedi

İzmir 8 (Hususi) — Vali Kâzım paşanın değiştirildiği rivayetleri teyyüt etmemiştir.

İkinci piyankomuzun kuponları yakında başlayacaktır. Tafsilatını bekleyiniz.

umumi reisidir. Reisicumhur bulunduğu müddetçe firkanın umumi riyasetini İsmet Paşa yapmaktadır. Gaziden kendi tarihini inkâr etmek beklenir mi? Yoksa iktidar mevkiinde bulunan her hükümet bu büyük reisin itimadını kaybettiğini hissedince kendiliğinden çekilir..

Bugünün Meselelerinden

İzmir'de Müddei Umumi B. Neden Bir Şahidi Dinlemek İstemiyor

İzmirde Anadolu gazetesi idarehanesi önündeki nümayiş esnasında polis bir talebeyi öldürüyor. O sırada gazete idarehanesinde bulunan arkadaşımız pencereye çıkarak polise:

— Atma, polis Efendi, atacaksan havaya at, diye bağıyor. Fakat polis atmakta devam ediyor. Ve nümayişçiler arasında bulunan 18 yaşında genç bir talebe yuvarlanıyor.

Polis tevkif edilmiyor. Tahkikat başka sahalara dökülüyor. Muharrir arkadaşımız gördüklerini anlatmak üzere müddei umumiliğe ve polis müdüriyetine gidiyor, kabul edilmiyor.

Bir müddei umumi sokak ortasında vuku bulan bir cinayet hakkında şahadet etmek üzere gelen bir vatandaş nasıl dinlemeyebilir? Müddei umumi bey bu hadiseye karşı nasıl lâkayt kalabilir?

Polis müdüriyeti nümayişe iştirak edenlerden birini karakola götürüyor, dövüyor, tehdit ediyor ve:

— Nümayişe gitmek için kimden para aldın? diye söyletmiye çalışıyor.

Vatandaşlara işkence memnudur. Polis müdüriyeti ne halka kalbini dökmeye giden bir vatandaş tehdide ve dövmeye cesaret ediyor.

İntihabat İşlerine İtiraz Var...

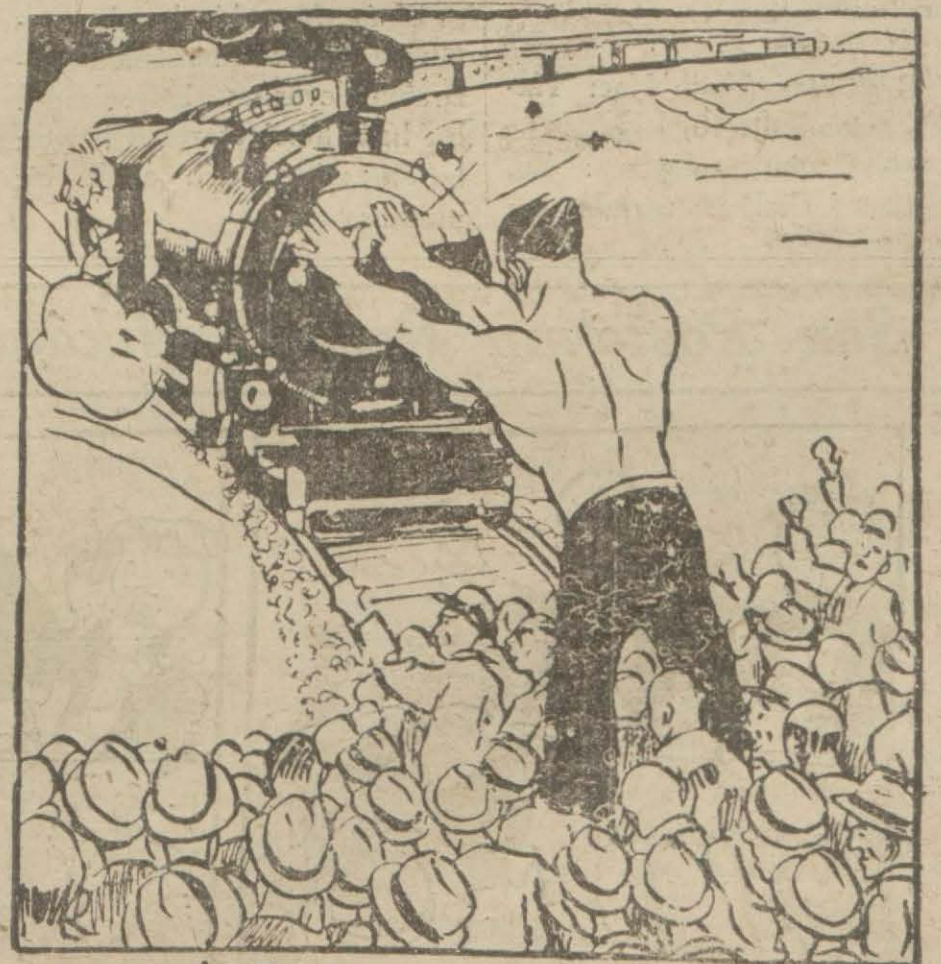
Encümen Azası Halk Fırkasından Olursa....

Tesir Yapılmaması Kabil Mi ?

İntihap encümenlerine ayrılan azalarla kâmilan Halk fırkasına mensup heyeti ihtiyariyelerin intihap işle meşgul olmaları halhın itirazlarını mucip olmaktadır. Gerek Halk fırkasınca yapılan intihap hazırlıklarını

ve gerekse halkın bu itirazına karşı Fırkanın ne düşündüğünü öğrenmek için Halk Şinasi paşaya müracaat ettik, Fırka müfettişi Pş. bize dedi ki: — Fırka azamıza intihabaca yapılan intihap hazırlıklarını [Devamı 3 üncü sayfada]

Politika Aleminde Bir...

TORNİSTAN!

Hükümet Gazetelerinin Neşriyatı Ve Halk

İzmir'de, ahnan yalnız tedbirler yüzünden halk tezahürat yaparken bazı müessif hadiseler oldu. Bu hadiseler hakkında, hakikat gün gibi aşikâr iken, bazı tahrifkâr, mugalâtelî neşriyat yapıldı. Bunları yapanlar, bazı hükümet gazeteleridir. Dün, karilerimize sorduğumuz sual, işte bu gibi neşriyat hakkında ne düşündükleri idi. Aldığımız cevapları kaydediyoruz:

Ali Rıza Efendi (Topane, Topcular caddesi 258)

— İzmir'de tezahürat yapanlar memleketlerinin menfaatini düşünen kimselerdir. Hükümet gazeteleri bu hadiseyi beş on vatan haininin çıkardığı şekilde gösteriyorlar. Müstakil olan gazetelerin yazdığına ve benim anladığıma göre bu, milli bir harekettir; fırka gazetelerinin yazdığı gibi bir hainler hareketideğildir. Hürriyet ve refah isteyen milletimizin İzmir'de bir gükreyişidir.

★ Cemal bey (Beşiktaş küçük hamam sokağında 2)

— Mellet İktisadi buhrandan çok müteessir olduğu için İzmirde buhranı izale edecek ümit edilen Fethi beyin lehinde tezahürat yapıyor. Bu tezahürat bazı fırka ve hükümet gazetelerinin yazdığı gibi memleket menfaatleri aleyhine matuf değildir. Basit ve makul bir hareketten ibarettir. Bunun gibi hadiseler hemen her memlekette olmaktadır.

★ Hilmi Bey (Kabataş, Tramvay caddesi, 16)

— İzmirdeki vekayi medenî memleketlerde hemen her hafta cereyan eder. Siyasi rüşdünü ispat eden vatandaşlar kendilerine taalluk eden her hangi bir meselenin lehine ve aleyhine nümayiş yaparak hareket edebilir. Türkiyemiz de mademki cumhuriyet ve demokrasi tesis edilmek isteniyor. Şu halde her cumhuriyet ve demokraside görülmesi tabii olan şeyleri şişirmemek ve çok görmemek icabeder. Her memlekette halk hâkimiyeti mücadelelerle meydana gelmiştir. Hükümet gazeteleri bu meseleyi birkaç huysuzun çıkardığı hadise şeklinde göstermek suretile tam bir surette demokrasinin tesisine bir nevi engel oluyorlar demektir.

★ Reşit Bey (Fatih Hacı Hasan mahallesi) (10)

— Benim anlayışım: Bu, halkın fevkalâde ıstırabından

Yeni Fırkada

Zannedildiği Gibi Durgunluk Var Mı?

Serbest Cümhuriyet Fırkası bugün saat beş buçukta İsmail Hakkı beyin riyasetinde toplanacaktır.

Aldığımız malûmata göre idare heyeti azasından Orhan Mithat, Salâhettin Talât, Hasan Tosun, Murat beyler bulunacaktır. Bunlar kaza, nahiye teşkilâtle meşgul olma memur edilmişlerdir.

Bu arada bazı muvakkat memetler de tayin edilmişlerdir.

Beşiktaş muvakkat memetliğine Kütahyalı Zade Sabri, Bakırköye Galip Kemalî, Adalara Sadi Rıza beyler tensip edilmişlerdir.

Diğer taraftan Kartal, Beykoz, Şile, Üsküdar kaza heyetleri de teşekkül etmiş ve resmî kâğıtlarla mühürleri tevzi edilmiştir. Eminönü ve Eyüp teşkilâtı da bitmiştir.

Heyeti idare her gece gece yarısına kadar içtima etmektedir. On beş gün zarfında İstanbul teşkilâtı tamam olacak ve ondan sonra belediye meclisi intihabı için faaliyet başlayacaktır.

Dün İzmirde fırkanın matbu nizamnameleri gönderilmiştir.

Refik beyin istifası meselesi tamamen hususî bir mahiyettedir. Refik B. elyevm bir dairede memur olduğundan Bu vazife ile fırka işi kendisince kabili telif görülmemiştir. Onun için çekilmiştir.

Trakya Teşkilâtı

S.C. fırkasının Trakya teşkilâtını yapmaya giden Tosun bey şehrimize dönmüştür. Edirne teşkilâtına baro reisi Hayrettin Bey, Kırklareli teşkilâtına Burgazda avukat Celâl Bey memur edilmiştir. Uzunköprü teşkilâtını da dış doktoru Ahmet Rifka bey yapacaktır.

doğan bir harekettir. Fethi Beyin tesis ettiği Serbest Cümhuriyet fırkasının programı halkımıza bir ümit şulesi olarak görünüyor; bunun için de halk bu ümitle gayri ihtiyarî coşkunluk yapıyor.

Bu coşkunluk mucibi muhazere değil, bilâkis mucibi memnuniyettir. Gaye milletî refahıdır.

Bunu fena bir hareket telâkki edenler hükümeti hazıranın devamını isteyenlerdir. Bu halk hürriyet, refah istiyor; bu da milletimizin sarîh bir hakkıdır.

İzmirliilere Hürmet Edelim...

Fethi Beye Kalpleri İki Kelime Kazandırdı Halk, Büyük Gaziyi Unutamaz.

[Baş tarafı 1 inci sayfada]

diyorlardı. Sonra Fethi beye dönüp tavsiye ettiler:

— Biraz erken gidiniz. Sonra siz de içeri giremezsiniz.

Fethi bey bu mütalaayı muvafık gördü. Nuri, Tahsin, Haydar, Ağaoglu Ahmet B. lerle yeni fırka kâtipleri, İzmir ocak heyeti ve gazeteciler birer otomobile binerek yola çıktılar:

Az sonra iki sıraya dizilmiş nihayetsiz bir insan dalgasının arasından geçiyorduk. Halk Fethi Beyi alkışlıyor, alkışlıyor, yorulmak bilmiyordu.

Nutuk söylenecek sahayı ise hincahiç dolu bulduk. İzmirin bütün otomobil, otobüs, kamyon ve arabaları İzmir halkını mütemadiyen Alsancak stadyumuna meccanen taşımıştı. Arkadaşlardan birine sordum:

— Kaç kişi var?

— Yirmi beş bin olacak.

Obürüne sordum:

— Elli bin! Cevabını verdi.

Bir üçüncünün tahminine müracaat ettim. Yüz bin rakamı ile karşılaştım.

Fethi B. Geldi

Bu kesif halk:

— Fethi B. geldi.

Haberini alır almaz. öyle geniş bir yol açtı ki halkın nizam ve intizam hareketine hürmet hissi duymamak kabil değildi.

Ortada yüksek bir kürsü vardı. Fethi B. biraz sonra nutkuna beşledi.

Bir gece evel Karşıyakada çok uzun söz söylediği için sesinde kesiklik hasil oluyordu. Sabah doktor getirtmiş olmasına rağmen bu kesiklik hâlâ geçmemişti. Halktan özür diledi:

— Ben söyleyeceğim, daha iyi işitmeniz için Nuri B. cümleleri tekrar edecek, dedi ve kelimeleri teker, teker, herkese anlatacak bir surette ve sade bir lisanla söze başladı.

Ben bu sırada halka bakıyordum.

Bu kütle içinde söyleneni anlamayan ve derhal muhakemeden geçirecek tasvip etmi-

yen tek bir kimse yoktu, diyebilirim.

İşte size bir misal:

Nutuk sırasında Fethi Bey:

— Hükümette murakabe demişti. Dinleyenlerden

— Şart değil, esastır.

Fethi bey:

— Zarurî vergilere tahammül edeceğiz; dedi.

— Çaresiz! Cümlesi ile karşılandı. Fakat:

— Tehammül fevkini aşan vergileri kaldıracamız. Dediği zaman dehşetli bir alkışla karşılandı. İlle bazı inhisarların hususî bazı cebleri doldurmayı yaradığımız ve kaldırılmaları icap ettiğini söylediği vakit bu sözleri alkışlarla, el çırpmaları ile karşılamayan tek bir kimse kalmadı.

Ve bu arada bir ses yükseldi:

— Pabuşuz kaldı millet.

Fethi B. devam ediyordu.

— Düşmanlarımız bize isnadatta bulunuyorlar, fesi, Arap harfini iade etmek arzusunda olduğumuzu bize yük-lüyorlar, cümlesine geldiği zaman ifade şeklinin yanlış bir zihap ve kanaat doğurmasını istemedi, fikrini başka cümlelerle tekrar etti.

Fethi Beyin fikrini halk anlamıştı. Derhal feryat etti:

— İstiyen olsa da biz kabul etmeyiz.

İstikbale ait tasavvurlardan bahsedince hiçbir ağız yoktu ki Fethi Beye:

— Allah muinin olsun. Demesin.

Fakat ben günün hadisesinin en mühimini nutkun sonunda buldum: Fethi Bey, payansız şükranlarını Gaziyeye arz ediyordu. Bu sözleri o kadar uzun ve kalpten gelen bir alkış karşıladı ki hayatımda şahit olduğum bazı halâs bayramlarını istisna ederseniz böyle bir ikincisini daha hatırlamıyorum.

Evet halk anlıyordu ve biliyordu ki bu toprağı Gazinin dehası kurtarmış, bu teceddütleri büyük Gazi yapmış ve bu yeni yolu ona Gazi açmıştır. İçinde ona karşı hiçbir zaman sönmeyecek bir minnet hissi vardır. Nutuk

Fethi Bey

Bngün İzmir'den Manisa'ya Hareket Etti

İzmir, 8 (Hususî) — Fethi B. bu sabah saat sekiz trenle Manisa'ya hareket etmiştir. Manisa'da Fethi beyi istikbal için büyük hazırlıklar yapılmış, İzmir kadar heyetler gelmiştir. Fethi B. Manisada bir gün kalarak kısa bir nutuk söyleyecek, teşkilât yapacak, yarın tekrar İzmir dönecektir. Ertesi gün de Balıkesire dönecektir. Fethi B., Manisayı ziyaretinde halkın tezahüratta bulunmamasını bir telgrafla rica etmiştir.

Fethi B. e Cevap

9 Eylül çarşamba günü İzmir'in kurtuluş bayramıdır. Bu münasebetle Halk fırkası tarafından İzmir'de bir nümayiş tertip edilecek ve Fethi Beye cevaben nutuklar söylenecektir. Bu nutkun Mahmut Esat B. tarafından verilmesi mukarrer ise de, son hadiselerden sonra Adliye vekilinin kürsüye çıkma cesaret edip edemeyeceği meçhuldür.

Nümayiş Men İçin

İzmir — Fethi beyin seyahati esnasında İzmirde olduğu gibi nümayiş yapmamak için Halk fırkası tertibat almaktadır. Fırka müfettişi Zühtü B. dün Manisa'ya gitmiş ve orada Fethi beyi istikbal etmemeleri için propagandalar yapacaktır.

Kâzım paşa da Balıkesir'de bulunduğu esnada halkın fazla nümayişli bir istikbal yapmalarına meydan verilmemesini tenbih etmiştir.

Esnaf Ve Halk

İzmir, 8 (Hususî) — Esnaf ve halk cemiyetlerinden bir çoğu Fethi beye mümessille göndermişler, Serbest Fırkaya derhal kaydedilmelerini istemişlerdir.

böyle heyecanlı tezahürler arasında bitti. Halk geldiği gibi aynı sükunla dağıldı. Otelin önünden geçerken hiçbir el yoktu ki yeni fırka lideri için birkaç defa çarpmasın. Bu alkışlar, rihim boyunda yapılan eğlenceler, İzmir oyunları arasında guruba kadar devam etti.

Bugünkü tezahürattan sonra aldanmadan söylemek kabildir:

İzmir son günlere kadar serbest söz söylememekten ve iktisadi buhrandan bunalmıştı. Fethi bey İzmirin bu rahatsızlığını gidereceğini söyledi ve hiç şüphe yok ona bütün İzmirli kazandıran bu sözler oldu Ekrem

Başvekil İle Diğer Vekiller Avde Ediyorlar

Başvekil Ayın 11 veya 12 sinde Ankaraya dönecek, beraberinde Maliye ve Maarif vekilleri bulunacaktır.

★ Maliye vekili — Şakir B. dün İsviçreden gelmiş. Başvekilî ziyaret ederek seyahat intibalarını anlatmıştır. Gazetecilere birşey söylememiştir.

★ Cemal Hüsnü Beyin — Bern sefirliğine İsviçre Hükümeti muvaffakat cevabı vermiştir.

★ Kâzım Paşa — Dün öğle vakti İzmirde vasıl olmuştur.

★ Kongada Çıkan — Balık gazetesi sahibi ve fethi etmiştir.

★ Deniz Ticaret — Kaptan mektebine çok rağbet vardır.

★ Hariciye Vekili — Ayın on beşinde Odesaya hareket edecektir.

★ Komünistler — Halk kındaki tehlikat bitmiştir. muhakemeye yakında başlayacaktır.

★ Kahveciler — Cemiyetinde 1000 lira açık görülmüş idare heyetile bir eski müfettiş rakip mahkemeye verilmiştir.

★ Cerrahpaşa — Hastanesinin yeni yapılan 200 yataklı pavyonunu Şehremini dün kışat etmiştir.

★ Gayri Mübadiller — Cemiyeti evvelce tevziat sarfını kaybedenlere tevziata başlamıştır.

★ Adliyede — İstenograflar dersleri başlamıştır.

★ Marmara — Balıkçılar kongresi iki haftaya kadar toplanacaktır.

★ Sarı Temel — Mahallesi Bekçisi Hüseyin Efendi Küçükpazar polis komseri halk kında mülkiye müfettişliğine bir şikâyet arzuhalı vermiştir.

★ Ege Vapuru — Cuma günü İskenderiyyeye ilk seferini yapacaktır.

★ Çinko İsmail — İzmirdeki çocuk katilinin muhakemesine dün devam olunmuş. tıbbî adliye gönderilmiştir.

★ Ankaradan — Fransız gazetelerine verilen bir haberde Türkiyenin Cemiyeti Akademi vama girmek bususunda Rıza yaya karşı bir kayıt ile bağlanmadığı bildiriliyor.

★ Ankaraya — Gelen Rıza tayyareleri bugün hareket edecektir.

Son Posta'nın Resimli Hikâyesi:

Pazar Ola Hasan B. Ve Fethi B. in Nutku

1 : Fethi B. — Muhterem Türk millet! Artık zulüm, haksızlık, sui istimal, haraç, kılık, herşey bitecek!

2 : Halk — Var ol! Yaş! Yaş! Fethi Bey! Gözlerimiz sende, gönüllerimiz sende, ümidimiz sende!

3 : Hasan B. — Ey Ahahl! Zalimler cezalarını çekecek! Hazineyi soyanlar inim inim inliyecekler!

4 : Hasan B. — Oh! Sevinçten uçuyorum! Şemsiyemi de açtım, tayyare gibi gidiyorum!

Hergün

Serserilerle
Yapılan
Mukavelelerin Zararı
M. ZEKERİYA

İsmet Paşa Sivas nutkunda diyor ki:

"Çester mukavelesi sulh müzakeratı o kadar zehirledi ki, bir aralık bu yüzden sulh şüpheli anlar geçirdi.

"Çester projesi tahakkuk etmedi. Çünkü mukavele sahibi onu tahakkuk ettirecek vesaiti dünyanın dört köşesinde aradı, fakat bulamadı."

★

Yine İsmet Paşa Diyor ki:

"Biz Sivas hatlarını (Svit) namı alan bir Belçika şirketine verdik. Bu şirket para bulamadı. İnşaatına başlayamadı. Aynı mahiyette bir muameleyi bir İsveç grupuyla yaptık. Daha ilk senede çıkan tatbikat müşkülâtı sermayeye taallük eden şeraitten tarafeynin sarfınazar etmesini intaç etti.

"Bu sebepten sonra yapılan mukavelelerde ağır komisyonlar vermek mecburiyeti hasıl olmuştur."

★

Çester projesi Ankara'da müzakere edildiği zaman Amerikada idim. O vakit Ankara'da çıkan (Yeni Gün) gazetesine muhabirlik ediyordum. Newyorkta Ankaranın İstihbarat bürosunu idare ediyordum.

Vaziyetimin müsaadesinden istifade ederek Çester projesini teklif edenler hakkında tetkikat yapmışım. Önüme (Kendy) isminde bir serseri çıktı.

Bu adam bir İngiliz tayyarecisi idi. Çesteri kandırması Türkiye'den onun namına 300 milyon dolarlık bir demiryolu izni yazı almıştı. Çester eski bir bahriyelidir. Beş parası yoktur. (Kenedy) arkasında hiçbir mali müessesesinin bulunmayan bir avatürüye idi.

Bu neticeyi uzun uzadıya yazıp anlatılmı, dinliyen olmadı. Ankaraya döndüğüm zaman müzakere henüz bitmemişti. Yunus Nadi Beyin delâletile o vakit lazımgelenlere vaziyeti anlatmaya ve salâhiyetler makamları ikaza çalıştım. Gene aldiran olmadı.

Aradan çok zaman geçmeden kendinin taahhüdünü ifa edemeyeceği anlaşıldı. Anlaşıldı ama, Avrupa ve Amerikada da bizim serserilere yüz veren ve ciddi iş yapmasını bilmiyen adamlar olduğumuz hissi hasıl oldu.

★

Bu ders kâfi gelmedi. Arkasından diğer avatürüye adamlarla mukaveleler aktine teşebbüs ettik. Ciddi müteşebbisleri uzaklaşmaya mecbur ettik. Ağır komisyon ve faizlerle paramızı israf ettik.

★

İşte Fethi Beyin İzmir nutkundan bahsettiği avatürüye bunlardır, ve bu avatürüyele iş yapmak yüzünden halkın dışından, turnağandan alınan paralar lüzumsuz yere komisyonculara verilmiş, israf edilmiş, memleketin ağır mali bir yük altına sokulmuştur.

İlk Mektepler

1 — İlk mekteplere taleba kabulüne (15) Eylül (1930) de başlanacaktır.

2 — Tedrisat I teşrinievelden itibaren yapılacaktır.

3 — Hususi surette tahsil gördüğünden bahsederek kayıt ve kabulünü istiyen talebenin daha evvelce hiçbir mektebe devam etmediği mahalleden a'uan ve zabıtaca tasdik edilen bir ilmühaberle tevsik edilecektir.

Son Posta'nın Resimli Makalesi:

* Hayat Bir İmtihandır *

1 — Bugün ne yapıyorsanız yarın onu biçersiniz. Bugün çalışsan yarınımı koruyor demektir.

2 — Kahve köşelerinde pinek-liyenler, yarın sefaletе düşerlerse bundan kendileri mes'uldür.

3 — İnsan mazide yaptıklarına bakıp övünmemeli.

4 — İstikbalde yapacaklarına bakıp azmini bilememelidir.

BUGÜNÜN TELGRAF HABERLERİ

Tütün İşİ
60 Bin Liralık Bir
Dava Açıldı

Tütün inhisar idaresi Tokat merkez müdürü sabıki, elyevm Düzce merkez müdürü Ali Rıza, Tokat ikinci şube amiri Tevfik, Tokat ziraat şubesi muhabibi Halil İbrahim Beyler ve arkadaşları tütün satın alınmasında yapılan (60) bin liralık bir sui istimal ile maznun olarak mahkemeye verilmıştır. Tevfik ve Halil İbrahim Beylere işten el çektilerim ise de Ali Rıza Beye dokunulmamıştır. Muhakeme Tokatta cereyan edecektir.

Yankesicilikler

1 — Unkapanında oturan Mahmut Efendinin Dolmabahçede altın saat ve kordonu çalınmıştır.

2 — Galatada Ferah otelinde kâtiibe Feride Hanımın Yenicamiden geçerken 22 lirası aşırılmıştır.

3 — Unkapanında Fırıncılar caddesinde Tufan Efendinin kereste mağazasında çalışan bıçkacı Harun'un asılı çeketinden 100 lirası çalınmıştır.

Hırsızlıklar

(24) Saatte 8 Vak'a

1 — Üsküdar'da Ayazmada Açıkürbe sokağında oturan Şefik Efendinin evinden (20) lira çalınmıştır.

2 — Sinan paşa mahallesinin birinci sokağında oturan Naime hanımın evinden çay takımı, iççamaşılı ve bazı eşyası çalınmıştır.

3 — Sirkeçide Akdeniz otelinde misafir Ali Rıza Beyin uykuda iken (30) lirası alınmıştır.

4 — İstiklâl caddesinde Azarya apartmanında oturan Doktor Nazariyan Efendinin küçük bir yazı makinesi çalınmıştır.

5 — Galatada Hakkı Bey hanında odabaşı Hüseyin efendinin bir palto ve battaniyesi çalınmıştır.

6 — Pangaltı'da Harbiye caddesinde tütüncü Dikran efendinin (140) kuruşunu çalan Salâhattin, Fethi ve Mustafa tutulmuşlardır.

7 — Sebze halinde Sadık efendinin kantarını çalarak kaçan Reşat tutulmuştur.

8 — Kadıköyde Moda caddesinde Ali Rıza B. apartmanında oturan Madam Lambirinin evinden bir seççade çalınmıştır.

Bulgar Jeneralinin İntiharı

Bulgar Ordusunda
Harp Casusları Varmış.

Atina, 6 — Bulgar erkânı harbiye reisinin intiharı hakkında bazı tafsilât verilmektedir:

Bu zatı intihara sevkeden amil, Bulgar erkânı harbiyesi arasında vâsi bir casusluk teşkilâtının meydana çıkmasıdır. Bu teşkilât birkaç aydan beri çalışıyordu. Birçok Bulgar zabıtlarının Sırp atâsemilleri ile temas halinde oldukları anlaşılmaktadır. Erkânı harbiye reisi bu yüzden ağır mes'uliyet altında kalmıştı. Aranılan evlerde birçok vesikalar ele geçmiştir. Efkârı umumiyeye heyecandırıcıdır. Bulgar-Sırp münasebatının gerginleşmesi muhtemeldir.

Kazalar

Dün Üç Kişi
Yaralandı

1 — Dün akşam Vali konağı caddesinden geçmekte olan (30) numaralı tramvay arabası (8) yaşında Ramazan isimindeki çocuğa çarparak başından ağır surette yaralanmıştır.

2 — Şoför İsmail efendinin idaresindeki (1405) numaralı otomobil ile asker Yaşar efendinin idaresindeki motosiklet dün saat (16) da Taksim meydanında müsademe etmiş. Müsademe neticesinde ağır surette yaralanan asker Yaşar Ef. Gümüşsuyu hastanesine kaldırılmıştır.

3 — Sazlıdere'de oturan Meryem hanım dün akşam Kasımpaşa caddesinden geçerken meçhul bir motosikletin sademesile sol bacağından yaralanmıştır.

Hayret..

Darülaceze Yarıyarıya
Fire Veriyor..

Darülaceze müessesesine 27 sene zarfında 4685 çocuk girmiş, bunlardan 1495 i evlâthğa yahut velilerine verilmiş, 2360 ı ölmüş, 730 u kalmıştır.

Güzellik Müsabakasında
Mis Brezilya

Kazandı

Riyo dö Janeyro, 7 — Cenubi Amerikada yapılan 1930 senesi beynelmilel Güzellik müsabakasında Mis Brezilya birinciliği kazanmıştır.

Pariste yapılan müsabakada birinciliği kazanan Yunan güzeli birinciliği kaybetmiştir. (Mübeccel Hanımın iştirak ettiği müsabaka budur.)

İster İnan, İster İnanma!

Hâkimiyeti milliyeye geçen gün Sicil serlavhası altında şu yazıyı yazıyordu:

Karşı fırkaya şuradan, buradan girenlerin ve şehirlere temsil ettiklerini söyleyenlerin sicilleri geldi. Birkaç örnek:

Kırşehirden Sıtkı Ef. — Ferit paşa zamanında kırşehir Hürriyet ve itilâf murahası: (O zaman da bu adam bütün Kırşehirin Ferit paşa ile birlikte olduğunu telgrafla bildirmişti!)

Kırşehirden müfit Hoca - Birinci Millet Meclisinde ikinci gurup hoca takımının en ateşlilerinden idi. Şükür hocanın hilâfet kitabını yazan adamdı.

Kastamonudan avukat İzzet Ef. — Terakkiperver fırkandan reisi idi. Halk fırkasına girmek için yalvarmış, fakat sokulmamıştı.

İster İnan, İster İnanma!

Bu yazıyı okuyan bir kariimiz de bize Halk fırkasının mutemet ve mebuslarından bazılarının sicillerini gönderdi:

Sinop meb'usu Akif B. Kuvayi milliyeye hareketi esnasında Sinopta Hürriyet ve İtilâfın reisi idi ve Kuvayi milliyeye karşı ilk mukabil kuvvet gönderen adamdı Fakat bugün. Halk fırkası meb'usudur.

Tiredeki Halk fırkası mutemedi Sunullah Ef. isminde bir müftüdür.

Urfa mutemedi İhsan Rıza Bey katil maddesinden maznun olarak İzmirde muhakeme edilmektedir.

Bodrum mutemedi istiklâl harbi esnasında Anadoludan Yunanlılara hayvan kaçakçılığı yaparak zengin olmuş bir adamdır.

Ağrı'da

Tenkil Hareketi
Dün Başladı

Ankara, 7 (A.A.) — Ağrı asilerine karşı kat'i tenkil hareketi bugün (7 Eylül) fecirile beraber başlamıştır. Kabak tepeden ilerliyen kıtaatımız çevirme mntakasında ve müteakip hatlarda eşkiya tarafından tevkif edilmek istenilmişse de eşkiya kuvvetli darbemiz karşısında perişan bir surette cenubu şarkıye firar etmektedir. Ağrı şimalinden ilerliyen kuvvetlerimiz bilâ mukavemet yürüyüşlerine devam ediyor. Ağrı cenubunda eşkiyanın İrana doğru olan hattı ricatı kesilmiştir.

İntihabat İşlerine
İtraz Var..

[Baş tarafı 1 inci sayfada]

ta hararetle iştirak etmelerini bildirdik; defterlere isimleri yazılmamış olanlar, gitsin isimlerini yazdırsın, dedik.

Şimdi heyeti ihtiyariyelerce yapılan intihap edecek ve edileceklerin defterleri tetkik edilmektedir. Tetkik bittikten sonra defterler basılacaktır.

İntihap encümenlerinin Halk fırkasından olmalarına matuf itiraza gelince: Eldeki belediye kanunu intihap encümenlerine ayrılacak kimseleri heyeti ihtiyariyeler yapacak diyor: Kanunu değiştirebilir miyiz? İntihap encümenleri sandık başında oturacaktır, müntehipler rey varakalarına isimlerini, adreslerini yazacaklar, imzalarını atacaklar, mühürlerini basacaklar; rey verenlerin nüfus teskerelerine mühür basacaklardır.

Bu suretle hiçbir kimse muhtelif yerlerde rey veremeyecektir. Encümenin bizden olmasında bir mahzur görmüyoruz.

Hiç olmazsa intihap encümenlerinin manevi bir tesirleri olamaz mı?

— Olamaz.

— Listenizde tabiiyeti Türk gayri müslimler var mıdır efendim?

— Bu hususta birşey söyleyemem.

— Namzetlerinizi ne zaman ilân edeceksiniz?

— Bugünkü yazıyete göre intihabat (5) teşrinievvelde başlayacaktır. Yalnız, eğer bazı intihaplar için itirazlar olursa belki bu müddet uzar.

İhtilâs Olmamış!

Devlet demiryolları idaresinin Haydarpaşa muhasebesinde yapılan tetkik neticesinde birkaç bin liralık ihtilâs tesbit edilerek iki memura işten el çekildiği ve tanzim olunan evrakın müddei umumîliğe verildiği hakkında bir sabah gazetesi bir haber yazmıştı. Haydarpaşa teftiş dairesi bu haberi tekzip etmektedir.

Sözün Kısası

İkisinin
Arasında
Bir Dertleşme

— Bu Fethi heyulâsı ortaya çıktıktan sonra gözümü uyku tutmuyor. Geçen gece üç bardak ihlamur içtim, fayda etmedi. Bira iç dediler, onu da içtik ve kafayı çektik, gene fayda etmedi. Doktorlar af-youlu bir ilaç verdiler, o da fayda etmedi. Her gece, gözümü şöyle bir yumdum mu, Fethinin başı dağ kadar büyü-yerek yorğanın üstünden gözlerimin içine doğru bir yürüyüyor, ürpererek uyanıyorum. Anlaşıldı ki bize rahat uyku kalmadı. Hele bu nutuktan sonra keyfim adam akıllı kaçtı. Zati şerifin niyeti bozuk. Baksana:

"Avantürüler," diyor. Bu lâf bize değil de kime? Avantürüye halis muhlis serseri demektir.

— Söz aramızda bu nutuk benim de midemi bulandırdı. Fethi mevkii iktidara geçerse bizden tekrar tekrar hesap soracak: Fırka tahsisatından bu beş bin kime ve niçin verilmiştir? Bu tetkik seyahatinin manası nedir? Bu otuz binin sureti sarfı ne ola? diye sorguya, suale bir başlarsa artık bu toprakta sana bana rahat oturmak düşmez!

— Evet, iş o raddeye varmadan biz seninle bir tetkik seyahati daha yudurup birkaç bin daha çekelim ve Loyt vapuruna atlayalım.

— İyi ama bu sırada seyahat bahanesile para çekebilir miyiz?

— Kolay değil. İki ahbap çavuş düşünceye daldılar. Biri mırıldadı:

— Ben Fethinin adını sanmı bile unuttumdu, nereden çıkageldi?

Öteki bu suale cevap vermedi ve pişkin bir adamın mahzun baş sallayışile, adeta kendi kendine söylendi:

— Bizim Nişantaşındaki apartmanı acele satılığa çıkarmaktan başka çare yok. Yol hazırlığında geçikmiye gelmez. Ben şimdiye kadar iki fırkaya girip çıkmış adamım, pasaport yaptırmanın tam zamanını öğrenemedimse yazıklar olsun bana...

Ekmek Ve Fırcala
Fiatları

İstanbul Belediye riyasetinden: Eylülün dokuzuncu salı gününden itibaren ekmek on kuruş ve fırcala on beş kuruş otuz paradır.

Mazhar Beyin Ölümü

Konya'da çıkan Babalık gazetesi müdür ve başmuharriri Yusuf Mazhar B. arkadaşınız bir ameliyatı müteakip vefat etmiştir. Hayatının (24) senesini gazeteciliğe hasreden bu arkadaşın ziyâ bizleri müteessir etmiştir. Allah rahmet eylesin.

Şark Usulü Tezyin

Şark usulü tezyin san'atı mektebinin sergisi bugün açılıyor.

Eski Çırağın Yaptıkları

Kalyoncuda kahveci İlyas efendinin eski çırağı mustafa eski kızgınlığının tesirile dün kahvenin camlarını kırarak kırık cam parçalarıyla yaralanmış, hastaneye kaldırılmıştır.

Makine Kazası

Beyoğlunda Asmalımescit sokağında "15" yanında marangoz Ligor parmaklarını makineye kaptırılmıştır.

FETHİ BEYİN NUTKU

TEK FIRKALI İDARENİN FENALİĞİNİ HOŞ GÖRENLER, BU TEŞEKKÜLÜ MENFAATLERİNE MUVAFIK BULMIYANLAR FIRKAMIZA DİL UZATIYORLAR, HALKA FES GİYDİRECEĞİMİZİ, ARAP HARFLERİNİ İADE EDECEĞİMİZİ SÖYLİYORLAR

İzmir, 7 (Hususi surette giden arkadaşımızdan) — S. Cumhuriyet fırkası lideri Fethi B. İzmirliere hitaben bugün saat ikide beklenen ve programını izah eden nutkunu irat etmiştir.

50 Bin Kişi Karşısında

(50) bin kişi tahmin edilen bir kalabalık bu nutku dinlemeye gitmiştir. Fethi B. şöyle başladı:

"Muhterem Efendiler: Güzel İzmir'e ayak bastığı dakikadan beri sizlerden gördüğüm kabul ve teveccühe bütün kalbimle teşekkür ederim.

Riyasetini aldığım Serbest Cumhuriyet fırkasının teşekkülünü müteakip İzmir halkı siyasi maksadımız ve programımız hakkında ilk alaka ve teveccüh gösterenlerdendir. İzmir'in her sınıf halkından ve bilhassa münevver kısmından mütaaddit mektuplar, telgrafalar, aldım.

Cümlesi hedef ittihaz eylediğimiz siyasi gayelerimiz için bizi tebrik etmişler ve fırkamızın programını kanaatlerine muvafık gör dükklerini bildirmişlerdir.

Bize kuvvet veren bu gibi teşvikler yalnız İzmir'e münhasır kalmamıştır. Memleketin her tarafından bu gibi teşviklere mazhar olduk.

Fakat uyanıklık ve iktisadi inkişaf noktai nazarından memleketimizin en mühim bir cüz'ü olan İzmir'in gösterdiği bu kıymetli alaka, programımızın pek isabetli olduğu hakkındaki kanaatimizi bir kat daha kuvvetlendirmiştir. Bunun içindir ki muhterem İzmir halkını ziyaret etmeyi ve şahsen şükranlarımızı arzulemeyi kendimize borç bildik.

Bu ziyareten istifade ederek fırkamızın siyasi çehresi ve programı hakkında izahat vermek için birkaç söz söylemek isterim:

Cumhuriyeti Memlekette Ebedileştireceğiz

Büyük reisimiz Gazi Hazretlerine takdim ettiğim mektupla kendilerinin lütüf buyurdıkları cevap fırkamızın nasıl doğduğuna en kat'i bir sarahatle fikir vereceği için ayrıca tafsilata girişmeyeceğim.

Milli hâkimiyetin en yüksek tecellisi olan Cumhuriyetin beklenen bütün feyizlerinin tamamen inkişaf edebilmesi için muayyen fikirler üzerinde yürüyen iki fırkanın karşı karşıya gelerek icrai kuvvetleri murakabe etmeleri şarttır.

Herşeyden evvel gayemiz Cumhuriyeti, büyük dahimizin bu büyük eserini hâl ve istikbalde geçici tesirlerden kurtararak sarsılmaz bir surette memleketimizin sinesinde ebedileştirmektir.

Serbest Münakaşe Cumhuriyetin ruh ve esası serbest münakaşadır.

Bu esasa fırkamız samimiyetle, kat'iyetle merbuttur. Türk milletinin hayatı menfaatlerine taallük eden münakaşalarda şahsiyat sahasından uzak kalmak, nezahetten ayrılmamak, muarızların fikir ve kanaatlerine hürmet etmek lâzımdır.

Fırkamız bu esasları daima hatırdaki bulundurmaya kendisine vatani bir borç saymaktadır.

Fırkaya kanaatlerle iltihak eden arkadaşlarımızın da buna riayet etmelerini bilhassa rica eylerim.

Fırkamız

Efendiler. Diyebilirim ki Türk milletinin umumi menfaatlerine samimi surette merbut olan bütün vatandaşlar fırkamızın teşekkülünü faydeli ve vatani bir iş olmak üzere telâki etmişlerdir.

Fırkanın teşekkülünden memnun olmayanlar da yok değildir. Tek fırkahi idarenin intaç ettiği mesuliyetsizliği hoş görenler, bu yeni teşekkülü menfaatlerine muvafık bulmuyorlar fırkamıza dil uzatmaktan hâlî klmıyorlar.

Bize gayri meşru bir fırka olduğumuzu, bütün vergileri kaldıracağımızı fes giydireceğimizi, eski Arap harflerini iade edeceğimizi atf ve isnat etmekten çekinmiyorlar.

İftira Ediyorlar

Hiç bir zaman ağzımdan çıkmayan sözleri bana isnat ederek fırkamızı zayıf düşürmeye çalışıyorlar Efendiler:

Fırkamız ne mürtecdir, ne de fırka fikrini şahsi menfaat addeden bir teşekküldür. Bilakis inhisarlardan halkın zararına olarak ceplerini doldurmak isteyenlerin gayri meşru hareketlerine karşı mücadele edecektir.

İrticai fikirlere karşı cidalde ön safta bulunmak hak ve vazifesini kullanmakta ve yapmakta kendisine tekaddüm edilmesine dahi razı olmayacaktır. Biz, Türk milletinin takatı dahilinde olan bircümle mali fedakârlıkları seve seve ifa edeceğine kaniiz.

Halkın tehammülünü aşan bazı vergilerin tahfifi prensiplerimizde dir. Bunu "bütün vergilerin kaldırılmasını istiyorlar", suretinde ifade etmek fırkamıza karşı sui niyetle hareket etmektedir.

Cumhuriyete imanları gevşek olan bu gibileri ikna için emek sarfını ve efkârı umumiyeği işgal etmeyi lüzumsuz görmekteyim.

Memleketin her tarafından vaki olan mütevali teşvikler,

tergipler, tuttuğumuz yolun doğru yol olduğunu ispat eden en kuvvetli delillerdir. Fırkamızın teşekkülünün şimdiden hayırlı faideleri görülmeye başlanmıştır.

Bu semereler gün geçtikçe artacak ve Cumhuriyetin ne kadar feyizli bir idare sistemi olduğu filen sabit olacaktır.

Başlıyan serbest münakaşa, hükümet üzerine tesirden hali kalmamış ve muhterem Başvekil fırkamızın intişar eden tenkitlerine Sivasta uzun nutkile cevap vermek lüzumunu hissetmiştir.

Fırkamız programının izahı sırasında intişar eden fikirlere bir cevap olan bu nutku huzurunuzda tahlil etmeği faydalı görmekteyim.

Şimendifer Meselesi Bu tahlili yaparken aynı zamanda fırkamız programının temel noktaları kendi kendine taayyün etmiş olacaktır.

Efendiler, İsmet Paşa Hazretlerinin nutuklarında mevzu bahşeylediği hususattan başlıcası demiryolları meselesidir. Bu nutukta Serbest Cumhuriyet fırkası alehtlak demiryollarının yapılmasına muarız gösterilmiştir.

Hayır efendiler, demiryollarının gerek vatan müdafaası, gerek iktisadi noktai nazardan faydasını inkâr etmek asla hatırımızdan geçmemiştir.

Bizim iddiamız demiryollarının gayet ağır şartlarla yapılmakta olmasıdır. Muhterem Başvekil demiryollarının bir varlık meselesi olduğunu idrak eden halkımızın her türlü sıkıntıya katlanmak suretile fedakârlık ihtiyar ettiğinden bahis buyuruyorlar. Halkın dışından, tırnağından, güçlüğükle elde edilen bu paraların büyük bir dikkat ve itina ile ve tasarruf gözetilerek sarfı iktiza etmez mi?..

Halbuki Başvekil paşa Sivas hatlarının ağır faiz ve komisyonla evvelce bir Belçika şirketine verildiğini kendileri ifade ediyorlar. Demek ki bu şirket teahhüdünü ifadan âciz ve malî kabiliyetten mahrum kimselerden mürekkep olmasaydı bu ağır şerait Türk milletine yüklenmiş olacaktı.

Maceracılara Para Kaptırıyorlardı

Bu yükten kurtulmağı sırf millet talii eseri olarak hükümetle karşı karşıya gelip mukavele imza eden eşhasın (avanturiye) maceracı takımından ibaret olmalarına medyunuz. Böyle aldatıcı adamlarla mukavele yapmak aynı mahiyetteki mukaveleyi gene teahhüdünü ifa edemeyeceği bilâhare anlaşılın İsvetç gurupile tekrar etmek halkın her

türlü sıkıntıya katlanmak suretile ihtiyar ettiği fedakârlıkların mahalline masruf olduğuna dair kat'i taminat teşkil etmez.

Ağır faiz ve komisyon şartlarını havi olarak İsvetç gurupile yapılan mukavelelerin tadiline mecburiyet hasıl olduğu ve muaddel mukavelelerin peşin para usulüne tahvil edildiği malumdur.

Peşin para esasına müstenit olan bu muaddel şekli de gözden geçirelim:

Evvelâ bütün işlerden masrafa mukabil gurupa yüde yirmi menfaat temin edilmiştir. Sonra lokomotif, vagon gibi pahalı malzemenin İsvetçten mübayaası yani bayilerin tayin edecekları fiyatla mal edilmesi taahhüt edilmiştir.

Peşin para esasına müstenit bir taahhütte bu kadar ağır şartlara katlanmak mecburiyetinin nereden geldiğini anlıyamıyorum.

Kütahya - Tavşanlı ve Ulukış - Kayseri hatlarının inşasını deruhte eden Alman şirketlerle yapılan mukaveleye ne diyelim.

Bu mukavele mahiyeti itibarile Belçika gurupile yapılan mukaveleden daha ağırdır. Hazinesden çıkan paranın yüde otuz beşine yakın kısmı faiz ve komisyon ücretile bu grupun elinde kalmaktadır.

Niçin İtiraz ediyoruz?

İkinci mütaahhitlerin temin ettikleri kazanç bunun haricindedir. İşte bu gibi ağır mukavelelerin, kısa vadeli mukavelelerin bugünkü nesil tazyik etmesi ve halkın cebinden demiryolu inşası için çıkan paraların israfı ve zarara uğratılması bugünkü demiryolu siyasetine karşı yükselttiğimiz itirazları teşkil eder.

Yapılan demir yollarının bir taraftan sağlamlığı ve verimi nazarı itibara alınır, diğer taraftan bütçenin bu maksada ayırdığı ve ayıracığı paralar toplanırsa o zaman demir yollarının pahalı mı, ucuz mu yapıldığı sabit olur.

Muhterem Başvekil demiryollarına senevi tahsis ettiğimiz vasatı (30) milyon lirayı haklı göstermek için bizden küçük birçok memleketlerin milli ihtiyaçları için senede (300) milyon İngiliz lirası sarfettiklerini söylüyorlar.

Böyle bir parayı sarfedecek kabiliyette olan o bahtiyar küçük devletlerin isimlerini bilmek isterdim. Bizim aldatıcı hayallere kapıldığımızı zannederek rikkate gelen muhterem Paşa hazretleri hiç olmazsa kendilerini bu gibi mübalağalı rakkamlara kapılmaktan muhafaza buyurmaları idiler.

Millî Servetin Himayesi

Diğer cihetten Türk milletinin iktisadi kabiliyetini ve inkişafını göz önünde bulundurmak millî servetin yükselmesine veya hiç olmazsa muhafazasına itina etmek bir hükümetin en mühim vazifelerindedir. Demiryolları yapmak ne kadar ehemmiyetli ise iktisadi vaziyetimizi sarsıntıdan muhafaza etmek o derece mühimdir.

Hatta diyebilirim ki bu ikinci vazife her şeyden üstündür.

Zira demir yoluna lâzım gelen masraflar çiftçiden, esnaftan, tüccardan alınmaktadır. Demir yollarını emin bir surette hudutlarımıza kadar ulaştırmak için çiftçinin, esnafın ve tüccarın malî kabiliyetini daima göz önünde bulundurmamak ve bu vergi menbalarını korumak lâzımdır.

Masraflar memleketin iktisadi tahammül kudretini aşınca halkın iktisadi kabiliyet ve inkişafı durmağa mahkumdur.

O zaman, demiryolları siyasetine de istimiyerek darba vurulmuş olacaktır. İktisadi kanunlar öyle zaruretler tevhit eder ki bunlara karşı bigâne durmaktan ve hunların tesirlerine her hangi bir emrî idareye tabi olur zannında bulunmaktan daha büyük hata olamaz.

Şunu Da Unutmamalı Ki

İktisadiyatın bu gayri mer'î kuvvetlerini mühimsememek acı neticelerle karşılaşmağı davet eder. İşte Serbes Cumhuriyet - fırkasının - liberal siyasetile Sivas nutkunda tebarüz eden siyaset arasında en mühim fark bizim bu iktisat amillerini ve istihsal kuvvetlerini rencide etmek hususunda göstereceğimiz itinadan ibarettir. Bu noktada biraz tevakkuf etmeye müsaadenizi rica edeceğim:

Muhterem hükümet reisi nutuklarında aynen böyle buyuruyorlar: Liberalizm nazariyatı memleketin geç anlıyacağı bir şeydir. Biz iktisadiyatı hakikaten mutedil devletçiyiz bizi bu istikamete sevkeden bu memleketin ihtiyaçları ve bu millet fikri temayülüdür. Memleketin ihtiyaçları için herkes hazineden çare arar elektiriği yapılmayan şehir, limanı fena olan yer, iş bulamayan adam hükümeti muatap tutar; devletçikten büsbütün vazgeçip her nimeti sermayedarların faaliyetinden beklemeye sevkemek bu memleketin anlıyacağı bir şey midir?

Liberaliz Ne Demektir?

Liberalizm sistemi paşa hazretlerinin tasvir buyurdıkları mahiyette değildir. Liberalizm mesleği devlete ait olan vazifeleri de şahsi teşebbüslere terkeden ve bu teşebbüslerin inkişafına engel olacak müdahaleleri asla tecviz etmeyen

bir meslektir. Halkın her şey hükümetten beklemesi arzulanmayan bir haldir.

Bu halin menbaı devlet ötedenberi hükümetin her şeye müdahale etmiş ve devletlerin serbest inkişafına meydan vermemiş olmasından mütevellittir.

Esasen her şeyi hükümetin yapmasına imkân tasavvut olunabilir mi? Avrupanın bugünkü inkişafı sermaye ile meşinin faaliyetinden mütevellit bir hadise değil midir?

Halkımızın kabiliyet ve şuuruna daha ziyade emniyet ve itimat etmek lâzımdır.

Halkın muhakkak bir temayülüne varsa giriştiği işlerde müdahaleden azade ve serbest hareket edebilmesidir. Devlet ait olan vazife, halk tarafından müferiden yapılması kabiliyetli olmanın işleri başarmak ve halkın şahsi teşebbüslerini kolaylaştırmak ve teşvik etmek için umumî tedbirler almaktan ibaret olmalıdır. İşte Sivas nutkunda tebellür eden siyasetle aramızdaki diğer bir fark tabundan ibarettir.

Ecnebi sermayesi meselelerine gelince, muhterem Paşa hazretleri soruyorlar:

Para geldiye kabul etmedik mi?

Çok Ağır Bir Faiz

Ben de bilmiyorum. Bugünkü şerait altında istikrar yapmak imkânsızdır. Binaenaley muhterem Başvekilin bu yoldaki sualini hangi muarızlara tevcih eylediğini tayin edemedim.

[Devamı 7 inci sayfada]

İntihabat Şehir İçin Nasıl Aza Seçilebilir?

İntihabatta halkın reylerini iyi kullanması için belediye kanununun bu kısma ait fasıllarını dercediyoruz; dikkatle okuyunuz.

MEMURİYET NÜFUZNU SUI İSTİML

Madde 50 — Belediye intihap işlerinde nüfuzu memuriyetini sui istimal eden hükümet memurları Türk ceza kanunu mucibince cezalandırılır.

CEZALARDA MÜRURU ZAMAN

Madde 51 — Belediye intihaplarına müteferri hukuku umumiyeye davalarında müruru zaman müddeti hükümden evvel altı ay; hükümden sonra bir sene dir.

İNTİHABIN İPTALİ

Madde 52 — Belediye intihaplarında bu kanunun hükümlerine muğayir bir hareket vukuu üç ay zarfında ya teftiş yapılmadan anlaşılabilir, yahut intihabın bitirmundan itibaren aynı müddet zarfında herhangi bir mütebhip tarafından iddia edildiği takdirde takibat yapılır. Tahkikat neticesi intihabın muall bulduğunu müeyyit ise tahkikat evrakı Şurayı Devlete verilir. Şurayı Devlet evrakın verildiği tarihten itibaren iki ay zarfında bir karar verir. Bu karar intihabın iptali merkezinde ise yeniden intihap yapılır. Bu takdirde yeni meclis iptal edilen meclisten bakiye kalan müddeti ikmal eder.

Bir Rica

Mektuplarınızın Girmesini İsterseniz
Kısa Yazınız

Bazı karilerimiz dert ve şikâyetlerini anlatırken fazla tafsillâta giriyorlar. Bu hal birçok şikâyet sahiplerine ait mektupların günlerce beklemesini intaç ediyor. Bu gibi mektupların mümkün merete kısa olmasını bilhassa rica ederiz.

BÜTÇE AÇIĞINI
KAPATMAK İÇİN

İstanbul Şehremaneti bütçesine azametli bir ceza faslı ilâve etmiştir. Hiç bir medenî devlette, vukuundan evvel bir cürümden tahsil edilen nakdi cezalar için bütçede varidat esamisi kabul edilmiş değildir.

Farzedelim ki o sene için şehir dahilinde müstelzimi ceza bir fiil vukubulmadı. Yahut işlenen cürümlerden alınan cezalar açığın kapanmasına kâfi gelmedi; ne olacak?.. İşte bu esbaptan dolayı, Ankara ve İstanbul belediye encümenlerine verilen kaza hakkının kaldırılmasını istiyoruz.

Ben bu mütaleayı Ağaoğlu Ahmet Beyin mecliste belediye kanunu tadil edilirken vaki tenkitlerinden müphem olarak asker bulunduğum İzmit hastanesinden 3 - 4 - 930 tarihinde posta vasıtasıyla meclise göndermişim. Bu husustaki tezinin kabulüne de Yunus Nadi Beyin "üffî cezalar kalktı", sernameli başmakalesile muttali olmuşum. Uzun müddet meriyette kalıp halkçılık siyasetine tamamen muhalif olan ve teşkilâtı esasıyeye mugayereti aşikâr bulunan bu hakkı kaza keyfiyetine adı bir vatandaş olan ben değil teşkilâtı esasıyeye encümeni reisi müdahale etmeli idi ki: (23 - 8 - 930) tarihli Cumhuriyet gazetesinde Ağaoğluna verdiği cevabı efkârî âimme muhik görsün..

Üsküdar Pazarbaşı mahallesi Mirza oğlu sokak No. 111 de Mehmet Rıza

CEVAPLARIMIZ

Samsunda Foto Hakkı B. — Bahsettiğiniz mevzu çok şahsî olduğu için dercedilememiştir.

Kadıköyde Mahmut Siret Beye — Bu kabil yazılar için gazetemizde yer olmadığının arzunuzun is'afı mümkün değildir.

Mısırlı Beye — Sergi kapandığı için yazınızın dercine imkân kalmamıştır.

Samsun tüccarlarından Fazıl Beye — Mektubunuza aidiyeti hasebile cevap verilmemiştir.

Şahir Fezî Beye — Şehremanî anketi bitmiştir cevabınız dercedilememiştir.

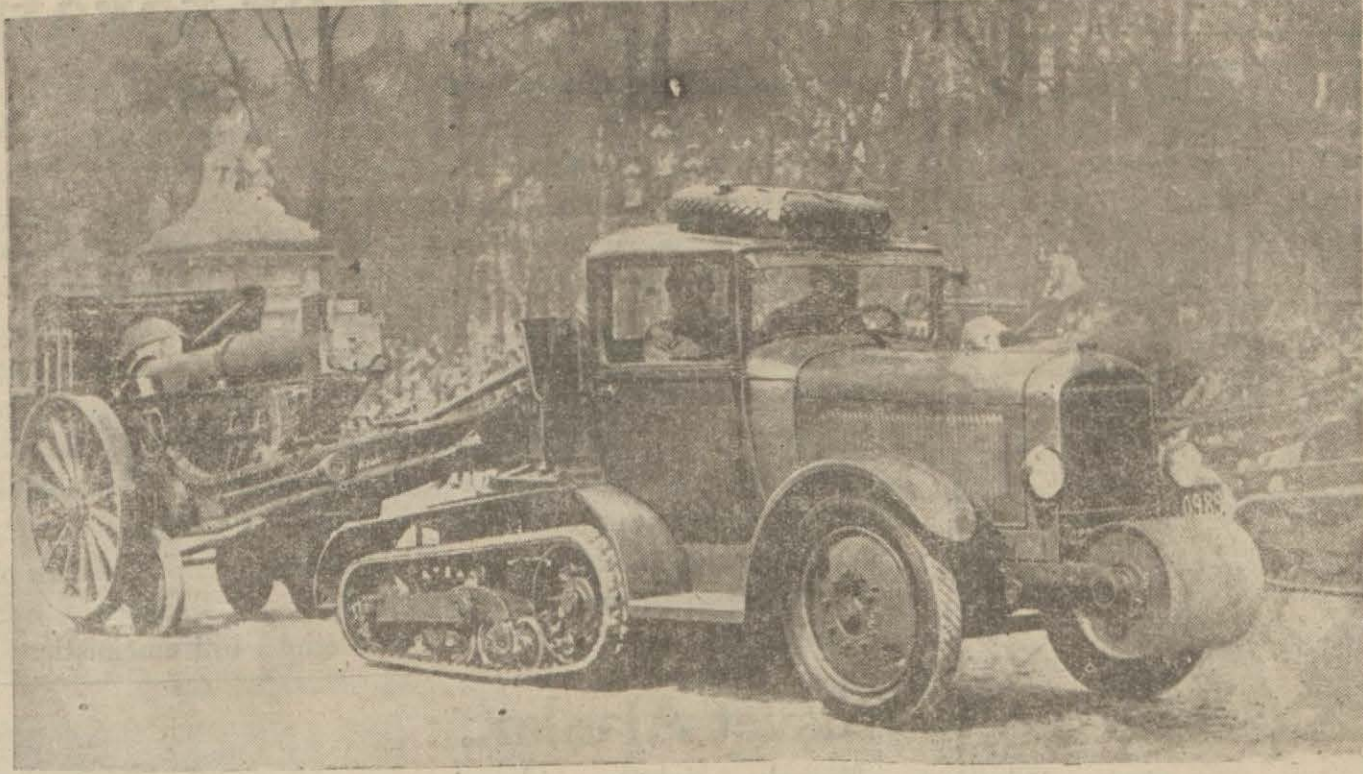
Konyalı Adil oğlu Şemsaddin Beye — Bahsettiğiniz yazı elimize geçmemiştir.

Rıdvan Beye — Mektubunuz hususî mahiyeti haiz olduğu için dercedilememiştir.

Göztepe karilerimizden birine — Sinci sayıfada dokuz satırlık bir ilânın bedeli iki yüz elli kuruştur. Pul dahi gönderilebilir.

Hıfzıssıhha
Meclisi

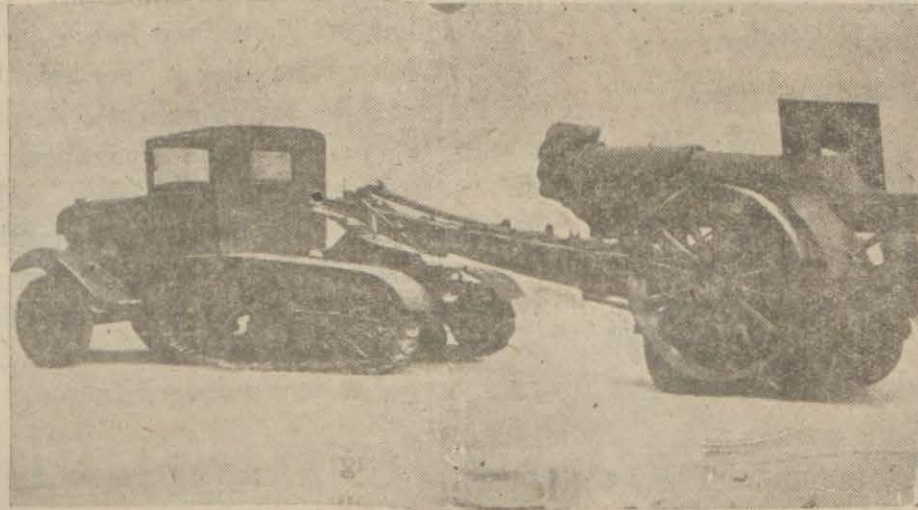
Yeni Hıfzıssıhha kanunu mucibince vîlâyetimizde de umumî bir hıfzıssıhha meclisi teşkil edilecek ve her ay toplanacaktır.

Kara Ejderleri Denilen Tankların
Askerlikte Ne Büyük Ehemmiyet
Aldıklarını Biliyor Musunuz?

Umumi harpten beri askerlik işlerinde en ziyade ehemmiyet verilen üç silâh vardır: Tayyare, zehirli gaz ve tank. Eski harp silâhları modadan düşmüş gibidir. İlerde vukubulacak harplerin mukadderatını en ziyade bu üç silâh tayin edecektir. Topun, tüfeğin, süngünün ehemmiyeti ikinci dereceye düşmüştür. Nettekim biz bile şark isyanını bastırmak hususunda en ziyade tayyare kuvvetlerimizden istifade ettik.

Garp milletleri ordularını bu üç silâhla techiz ediyor. Bu arada tankların kazandığı

top ve cephaneleri küçük tanklar tarafından çekilmektedir. Bu suretle topçuluktan atlar da tekaüde çıkarılmıştır. Ordusunu bu asri vasıtalarla techiz etmeyen milletlerin önü-

Ehemmiyet te pek büyüktür. İngiliz ordularının geçende yaptıkları senelik manevrelerde en mühim rolü tankların oynadığı görülmüştür. Tanklar yeni orduların seyfar kaleleri gibidir. Bunlar arızalı arazide düz bir şoseside gidermiş gibi yürür, hiç bir maniaya ehemmiyet vermezler. Bunun için tankların küçük boydakilerini de top, cephaneye arabaları gibi ağır techizatı çekmek işlerinde kullanıyorlar.

Bu sayfada gördüğünüz resimler küçük tankların bu sahadaki hizmetlerini göstermeye kâfidir. Bilhassa Fransa ve Belçika ordularının bütün

ihtiyatkâr olunuz
KIŞ YAKLAŞIYOR
KOK Kömürünüzü
şimdiden tedarik edinizKârlı çıkarsınız
Yedikule kok kömürü az miktar ile çok iş görmek hassasını haiz olmakla meşhur olduğundan bilhassa (merkezî teshin) ler için tavsiyeye şayandır.

evlere kadar gönderilir

Atideki yerlere müracaat ediniz:
Yedikule gazhanesi Tel. İS. 2072
Elektrik evi, Beyazıt meydanı " " 1288
Metro han, Satie mağazası " Bey. 914

Kadın Ve Kalp İşleri

Namus Telâkkisi Nasıl Olmalı?
Aile Müessesesine De
Demokrasi Girmelidir

Geçen gün karı koca münasebetinde aile hayatının bir tarafı namusa istinat ettiği hakkında bir yazı yazmışım. Karilerimden iki kişi benim bu fikrime iştirak etmediklerini bildirdiler.

Bu karilerimin kanaatlerini tashih için evvelâ şunu söyleyeyim ki ben erkek ve kadının evlendikten sonra dışarda serbestçe yaşamaları lâzımgeldiğini iddia etmedim. Yalnız iki taraf için müsavat istedim.

Namus bir tarafı olamaz. Şimdiye kadar aile yalnız erkeğin saltanatı altında yaşayan bir müessese idi. Bu şekil devam ettiği müddetçe tabii kadın, erkeğin namusu ve sadık olmasını istiyemezdi. Fakat erkek kadının namusunu aile namusu bilirdi. Erkeğin namussuzluğu ailenin namusunu bozmazdı.

Halbuki ben ailede de de-

mokrasi istiyorum. Diyorum ki: Beyefendi, eğer karının sana sadık kalmasını ve namusunu muhafaza etmesini istiyorsan, sen de namusunu bozma, karına hiyanet etme.

Sen evin haricinde eylene miye başlarsan bil ki karın da bunu yapabilir ve o vakit diyecek sözün olmaz. Çünkü bir tarafı namus olmaz.

Aileyi bozulmaması lâzım gelen bir müessese telâkki edenler için bundan daha doğru bir düşünce olabilir mi? Bugünkü hayat içinde kadını hâlâ bir esir telâkki etmek mümkün müdür?

Bahusus şimdi kadın çalışmaya da başlamıştır. Çahşan kadın bir tarafı namusa istinat eden aile de yaşayamaz. İşte çahşan kızların ekseriya evlenemeleri, evlendikten sonra da çabuk boşanmaları bundandır.

Hanım Tevze

Sonbahar Şapkaları

Bu sene sonbahar şapkaları Bereye benziyen ve daha ziyade basit kumaşlardan yapılan küçük, sade, ve süssüz şeylerdir. İşte size iki nümune.

Adalar Halkı En İyi
Hareket Eden Halk

Adalarda cezayı mucip hareketleri yapanlar az olduğundan Adalar, mahdut bir kadro ile idare edilecektir.

Büyük Belediye
Reislerinin Maaşları

İstanbul ve Ankara valileri-maaşları belediye kanununa nazaran değil, şehir meclisinin tasvibine arz edilmeden doğrudan doğruya dahiliye vekâleti tarafından tayin olunacaktır.

Belediye Talimatları
Dağıtıldı

Yeni basılan belediye talimatnamesi poliste bu işle meşgul olacak memurlara dağıtılmıştır. Memurlar bu talimata göre hareket edeceklerdir.

TAKVİM

Gün 30 8 - Eylül - 1930		Hızır 126	
Arabi		Rumi	
14-Rebiülâhlar - 1348		26 - Ağustos - 1346	
Vakit-Ezanı-Vasatı	Valut-Ezanı-Vasatı	Vakit-Ezanı-Vasatı	Valut-Ezanı-Vasatı
Güneş	11.02 5.33	Akşam	12. — 18.33
Öğle	5.39 12.12	Yatsı	1.34 20. 8
İkinci	9.16 15.49	İmsak	9.16 3.51

Arsen Lüpen'in Son Sergüzeşti

İMDAD GELİYOR

— Evet, ihtimal ki Ruan'ın küçük otellerinden birine yerleşti ve keyifli bir hayat sürdürüyor.

Raul, bu sergüzeştin kendisini çok eğlendirdiğini söyledi, noterden bu adamın ismini öğrendi ve müsaade istiyerek çıktı.

Akşamı saat altısı Ruan'da bir tahkika yaptuktan sonra, Şaret sokağının bir otelinde noterin kâtibi

Mösyö Fameron ismindeki adamı buldu. Zayıf, uzun boylu meş'um yüzlü, siyah bir elbise giymiş, esrarlı bir adamdı.

Gece yarısı bir meyhanede içiyordu. Raul bunun dostluğunu kazanmakta güçlük çekemedi. Beraber balolara gittiler. Fameronun etrafında bir sürü dalkavuk vardı ve para, şampanyalarla beraber akıp gidiyordu.

Fakat en sevgili dostu Raul-

dü. Sabahları onun koluna giriyor ve anlatıyordu:

— Bu yirmi bin frank bana havadan geldi, son metelğe kadar sarfedeceğim. Haydan gelen huya gider, Raulcüğüm, anladın mı? Temiz para değildir bu.

Bundan daha fazla bir şey ifşa etmiyordu. Eğer Raul kuvvetli bir sual sorarsa, birdenbire duraklıyor ve çıkırmıya başlıyordu.

Fakat, iki hafta sonra, bu meş'um kuklanın yanında bulunmaktan hoşlanan (Raul, ondan daha mufassal bir itiraf elde etmek fırsatını yakaladı. Fameron anlatmıştı:

— Canım piyanko hihâyesi filân hep masal. (Bunları söy-

lerken hünür hüngür ağlamıya başlamıştı.) Eskiden tanıdığım, ne idüğü bellisiz bir herif vardı.

Bir gün, Lilbona beni yakaladı, Montesyonün dosyası içine atılmak üzere bana bir mektup verdi. Ben bu sahtekârlığı yapmak istemiyordum. "Hayır, dedim, olamaz, ben hayatımda hiç böyle kötü iş yapmadım, olamaz.", Herif bana on bin, on beş bin, yirmi bin frank teklif etti, benim de gözlerim kararverdi.

Ertesi gün mektubu Montesyonün dosyasına kaydırıverdim. Onun için bu mel'un parayı mümkün olduğu kadar çabuk tüketmek istiyorum.

Raul bazı şeyler daha öğ-

renmek arzusu ile çırpındı ama, ağlamaktan bitap bir hale gelen adam, yeis çıkırıklarıyla uyudu.

Raul kendi kendine söyledi:

— Yapılacak hiçbir şey yok. Fakat ne inat edip duruyorum? Kendi bildiğim gibi hareket ederim. Herifin sarfedilecek beş bin fransı daha var, bitmeden Lilbona gelmez, Bunun için de en aşağı on beş gün ister.

Üç gün sonra, Raul, Havrda iki kızkardeşin oturduğu aile pansiyonuna gitti.

Katerin Bertraut, Raul'e haber verince, Raul'e Bernar, onları erteledi. Bar-ya-ya gayet mühim bir mesele

için davet etmişti.

Raul dedi ki:

— Bu davete ben lüzum gösterdim. Onun için size vadedtiğim gibi geldim. Oraya gitmekten korkar mısınız?

— Hayır.

Katerinin yüzü şakin ve mütebessimdi. Raul'e sordu:

— Sizde yeni bir haber var mı?

— Ne öğreneceğimizi bilmiyorum. Fakat şurası da muhakkak ki daha aydınlık bir sahaya girmiş bulunuyoruz.

Tayin edilen saatte iki kızkardeş ve Raul şatoya geldiler. Onları görünce, Beşü kollarını kavuşturarak hiddet gösterdi:

[Arkası var]

EYİP SULTAN KİMDİR

45: Sezar Dükânın Tek Düşüncesi Vardı: Evdoksıyayı Ele Geçirmek!

Yakup yakalanacağı sırada dönmüş; kılıcını sıyırmış, hamle etmişti. Fakat kılıcın keskinliğini Sezarın kafasına indirerek nasip olamamıştı. Bununla beraber Serdarın bu hareketi Jan Dükayı hayli korkutmuştu.

Ve Düka korku nöbeti arasında Serdar Yakubu "Anemas" zindanına kapattıktan sonra doğru saraya gitti, haber gönderdi, imparatoriçenin huzuruna ahndı. Vaziyeti anlattı.

Fakat kendi kızının bu Arap askeri ile alâkadar ve münasebette olduğunu söylemedi.

Bu suretle hareket etmekte hesap ettiği nokta şu idi:

Bu defa, tuttuğu adamla Evdoksıyanın münasebet derecesini bilmiyordu. Sonra genç kızın, mahir bir manevra ile vaziyeti aleyhine çevirmesinden de çekiniyordu.

Tamamile ispat edildikten sonra şüphelerinden imperatoriçeyi haberdar etmeyi lüzumsuz görüyordu. Fakat hadiseyi kurnazlıkla imperatora aksettirdikten sonra lâzımgelen emri de almıştı. Hadisat işte bu mecrayı takip ederken tefrikamızın ilk kısmında kaydettiğimiz vekayie şahit oluyoruz.

(Evdoksıya) surf gönderdiği mektubule Serdar Yakubun felâkete düştüğüne kanaat getirmiş. Sevgilisini kurtarmak çarelerini aramıya başlamıştı.

Vaziyet tehlikeli idi. Sezar Düka, hareketlerini adım adım takip ettiği ve ettirdiği için pahası nezdinde herhangi bir teşebbüste bulunamazdı. Esasen o da bu yolu tehlikeli buluyordu. Hayatı ve şerefi pahasına nihayet şu kararı verdi:

— Evvelce Serdarın kendi çekmesinden aşırıldığı babasının imzalı emirnamelerinden birini kullanmak ve Serdarı bu suretle (Anemas) zindanlarından kurtarmak.

Fakat bunun için acele etmek lâzımdı. Aynı zamanda hapisine müdüriyetine öyle bir zamanda müracaat etmeli idi ki Sezar Düka ve adamları pek ortalıkta bulunmasın.

Evlce de öğrenmiş olduğumuz gibi Evdoksıyanın teşebbüsü tamamen muvaffak oldu.

Son dakikada bu teşebbüsten şüphe eden muhafız kıtası kumandanı, adamlarını zindan kumandanlığına koşturmuş, fakat geç kalmıştı. Eğer Serdar Yakubu hamil olan beygir, kendinden beklenen hamleyi yapabilmiş olsaydı, iki felekte de Arap ordusuna iltica etmiş, selâmet sahiline kapağı atmış olacaktı.

Fakat tabiat fevkinde bir gayretle kendini hendeğin üzerinden fırlatan beygirin iki arka ayağı hendeğin kenarına takılmış, Serdarla Evdoksıya, içi su dolu olan yarı içine yuvarlanmışlardı. Bu hakikaten bir felâket olmuştu. Bu, düşüşle beraber Serdar Yakup atın üzerinden fırlamış, su dolu olan çukurda kirli bir zifos banyosu almıştı.

Tali Evdoksıyaya biraz daha yardım etmiş, Serdar Yakubun kolları arasında kurtulan genç kız da hendeğin kenarındaki sedin üzerine düşmüştü. Toprak rütubetten yumuşamıştı. Sademe, fazla sarsıcı olmadı. Fakat ne de olsa geçirilen heyecan, birdenbire düşüşün verdiği teessürle genç kız kendinden geçmiş, bayıvermişti.

Bizanslılar, fırsattan istifade etmeyi ihmal etmemişlerdir. Arapların üşüşüp firarileri yaka-

Serdar Kılıcını Sıyırdı..

lamalarına mani olacak vaktin geçmesini beklemeden kementlere sarıldılar.

Sezar Düka için Serdarın ehemmiyeti ikinci derecede idi. Onun içindir ki hemen ilk iş olmak üzere gayretlerini Evdoksıyayı kurtarmak noktası üzerinde teksif ettiler. Az sonra bu gayretin semeresi görüldü, Jan Düka imparatorun kızını, üzerine düştüğü set üzerinden yukarı çekmiş, kolları arasına almış, dizleri üzerine yatırmış, bir tarafına birşey olup olmadığını muayene ediyordu.

Bu muayene kendini memnun etti.

Hiçbir tarafında bir yara ve esash beresi olmadığını görünce memnun oldu.

Bu sırada Arap ordugâhının bir kısmı da hendeğin etrafına yığılmış, Bizanslıları dehşetli bir ok yağmuruna tutmuşlardı. Bu tehlikeli mün-

takada daha fazla kalmak doğru olamazdı. Sezar Düka emir verdi: Bizans atlıları yüzleri ederek kaymetli hamuleleri ile birlikte dolu dizgin kaçıp gittiler.

Evdoksıya için bu dönüş çok hazin olmuştu. Ne babasının, ne de anasının yüzünü göremedi. İmparator Boğotanosu vaziyet o şekilde aksettirilmişti ki mukabil iradesi derhal çıkmakta gecikmedi.

İmparator kızı Evdoksıya, kızkulesinde (Damalis kulesi) ne hapsedilecek ve gözlerine mil çekilecekti. Bu kule, güzel Evdoksıyanın hayat müddetince oturacağı menfa olacaktı.

[Arkası var]

Suriç Yoldaş

Rus Sefiri Berline Mi Gidiyor?

Moskovadan bildirildiğine göre Sovyetlerin Ankara sefiri Suriç yoldaş münhal bulunan Berlin sefirliğine tayin olunmuştur. Ankara'ya sabık Maarif komiseri Lunaçarski yoldaşın tayin edileceği kaydolunmaktadır.

Şehir İşleri..

Bu Sene Mühim Olanlar Yapılamıyacak..

Bu sene kambiyo meselesinden dolayı büyük şehir işleri yapılamıyacaktır.

Gazi bulvarının tamamlanması ve Gazi köprüsü gelecek seneye kalmıştır.

Büyükada Camii

Evkaf idaresince Büyükada camii'nin tamiri kararlaştırıldığından birkaç güne kadar işe başlanacaktır.

Son Günlerin Buğday Fiatları

Kuruş
Buğday, yumuşak, asgarî 6,35, azamî 9
" " vasatî 8
" sert asgarî 9
" " azamî 9,37,5
" " vasatî 9,18
Londra, buğday piyasasında arz çok, muamele gevşektir. (3) numaralı manitoba (9,93) kuruştur.

Maarifte

Yedek Muallim Kadroları Yapılıyor

Ankara, 7 (Hususi) — Maarif vekâleti Emanetlere şu mühim tamimi gönderdi:

"Hastalık doğum ve askerlik gibi mecburi devamlı ayrılıklar yüzünden derslerin açık kalmamasını temin için her vilâyet maarif kadrosunda maarif idarelerince takdir edilecek adette (yedek muallim) bulundurulacaktır.

Kadrolara konulacak yedek muallimler şu suretle kullanılacaktır:

İhtiyaç bulunduğu, yani asıl muallimlerin mecburi bir sebeple devamlı olarak ayrılması yüzünden ders açık kalması hali vaki olmadığı zaman yedek muallimler, talebesi haddinden fazla mekteplerde açılacak şubelerin muallimliklerinde çalıştırılır.

Vilâyetlerin 1931 bütçelerine yukarıki maksatların temini için icap eden tahsisatın konulması lâzımdır.

İstinye Yolu

İstinye yolunun ikinci kısmının inşasına başlanmıştır. Maslaktan virajlara kadar olan kısım ikmal edilmiştir.

Kaymakamlara Mesken

Kaymakamlar için yeni daireler hazırlanmaktadır. Bunlar üst katını isterlerse mesken olarak kullanabileceklerdir.

Piyasada

Türk Lirası Yok Deniyor...

Piyasada çok kambiyo vardır; Bankalar bunu çekmek için Türk parası bulamıyorlar. İktisadi müesseseler Türk parasının bulunmamasının sebebi ni mevsimin ihracat mevsimi olmasında buluyorlar. Tüccarlar satın aldıkları ihraç eşyası mukabilinde köylüye Türk parası vermektedirler. Paramız halen, köylünün ve müstahsilin elindedir. Konsorsiyumun (400) bin liraya yakın İngiliz parası satın aldığı söyleniyor; Türk lirasının piyasada bulunmaması devam ederse bankalarca alınan kambiyonun tekrar piyasaya arzı beklenmektedir.

Rüşvet Alanlar..

Mülhak Vakıflar idaresi memurlarından Paşabahçeli Halit Beyle Beylerbeyli Halit Bey perşembe günü bir mütevelliden rüşvet alacakları Evkaf müdüriyetince haber alınarak polise haber verilmiş ve paralar tesbit edilerek meşhûr cürüm halinde yakalanarak adliyeye verilmişlerdi. Bunlar hakkındaki tahkikat müstantiklikçe ikmal edilmiş olduğundan evrak müddei umumiliğe verilmiştir. Muhakemeleri mevkuken icra edilecektir.

Malatyada Bir Cinayet

Malatya'nın Aşabanazı mahallesinde Hacı Ahmet efendi civardaki bir bahçeye giderken yol üzerindeki Çalılar arasında gizlenen meçhul bir şahıs tarafından tabanca ile öldürülmüştür.

Katilin aynı mahallede oturan Yavaş oğulları ailesine mensup olduğu ve cinayetin ötedenberi devam eden bir arazi davasından ileri geldiği şüphesi uyanmıştır.

Elektrik Bir Ağacı Kopardı

Evelki sabah saat ona doğru Divanyolunda Binbir direk karşısındaki ağaçlardan biri, kuvvetli bir elektrik cereyanının tesiriyle kökünden kopmuştur.

Resim Muallimliği İmtihanı

Orta mekteplerde resim muallimliği etmek için müracaat edenlerin imtihanları (8) Eylül (1930) Güzel san'atlar akademisinde yapılacaktır.

Hanım Malmüdüğü

Bayazıt kaymakamlığının malmüdürlüğüne bir hanım tayin olunmuştur. Bu ilk hanım malmüdürlüğünün kim olduğu Maliye Vekâletinden kadro geldikten sonra anlaşılacaktır.

PEK YAKINDA
Lupe Velez ve GARY COOPFR tarafından temsil edilmiş KURT ŞARKISINI Dinleyeceksiniz sesli ve şarkılı bir filmidir

Sinema Sütunu

Sinema Mevsimi Artık Başladı

Her tarafta hazırlıklar Göze Çarpıyor.

Şehrimiz sinemaları artık açılmak üzeredir. Melek sineması bu hafta açılmıştır. Elhamra yeni filimlerine başlamak üzeredir. Opera sineması bu sene sesli makinesini de değiştirmiştir. Hazırlıkların bitirmek üzeredir.

Bu sene yeni açılacak olan (Gilyorya) sineması henüz tovaletini bitirememiştir. Bu

sinemanın ay sonuna doğru açılabilmesi muhtemeldir.

Beş on güne kadar İstanbul sinema mevsimi başlayacaktır.

Bu sene sinemalar arasında büyük bir rekabet yüzünden her biri senenin en güzel filimlerini getirmeye çalışmışlardır. Bu sebeble bu sene çok iyi ve zengin filimler görmeliğimize muhtemeldir.

Sinema sanatçısından (Ma. Nulty) yaz tatilini bir çiftlikte geçiriyor ve hayvanları pek seviyor. İşte onun çiftlik hayatından bir manzara.

★ Son Posta'nın Bilmecesi ★

Halledilen Bilmecemiz Yeni Bilmecemiz

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	P	i	S	i				E	T	E	M										
2	i	K	i		i	F	A	E	ğ	E											
3	S	i	V	A	S		N	i	M	E	T										
4	i		A	D	A	G	i	D	E		A										
5	i	S	A		A	A	L	O													
6		F		G	A	Y	U	R	V												
7		A	N	i		U	E	D	A												
8	E		i	D	A	R	E	C	i		A										
9	T	E	M	E	L		D	i	Y	A	R										
10	E	ğ	E		O	V	A		A	L	P										
11	M	E	T	A			A	R	P	A											

SOLDAN SAĞA:

- 1 — İzmirde bir kaza (9)
- 2 — Karşımızdakiler (3)
- 3 — Proje (5)
- 4 — Çift değil (3)
- 5 — Bir mutfak aleit (4) canlı (4)
- 6 — Ara yerde (5) ışık veren (5)
- 7 — Ecnebi ismi (4) niçin (4)
- 8 — Rumeli şivesi (3)
- 9 — Tedvir etmek (5)
- 10 — İsim (3)
- 11 — Bir semt (9)

YUKARDAN AŞAĞI:

- 1 — Bir vilâyet (9)
- 2 — Orta yer (3)
- 3 — Serseri (5)
- 4 — Basit (3)
- 5 — Kimya istilâhı (4) isimleri benziyenlerin sıfatı (4)
- 6 — Elin dibi (5) aba giyen (5)
- 7 — Yakın değil (4) meyva (4)
- 8 — Bugünden evvel gelen gün (3)
- 9 — Vücutta bulunan (5)
- 10 — Bugünlerde kullanacağız (3)
- 11 — Bir şehir (9)

10 EYLÜL ÇARŞAMBA AKŞAMI
ELHAMRA SİNEMASI
Yeni mevsim temsillerine
BİR KADIN YALANI
En büyük Fransızca sözlü filmi ile başlıyor. Heyeti temsiliyesi başında
LOUISE LAGRANGE PAUL CAPELLANI ve
BOUCOT vardır
PARAMOUNT FİLMİDİR

HASAN KUVVET ŞURUBU

Avrupa'da birinciliği diplomalarla musaddaktır. Zaafı umumî, Kansızlık, Romatizma, Sıraca, Kemik, Damar, Göğüs, Ademi iktidar, Verem, Sinir hastahklarına nafidir. Sölgün kızlar ve delikanlılar, hastalıklı çocuklar, ihtiyarlar, büyükler her mevsimde istimal edebilirler. 60 kuruştur. Hasan ecza deposu.

İttihatçılar Divanı Alide Hesap Veriyorlar..

Diyaribekir Valisi İki Sene İçinde Bu Kadar Parayı Nerden Buldu? Bu İşe Sabık Maarif Nazırı Bile Hayret Etmiş!

Dün ikinci tabımızda bu sütunlara başka bir yazı koymak mecburiyeti hasıl olmuş ve tefrikamızı, birinci tabımızda çıktığı balde ikinci tabımıza dercedememiştik.

Bir kısım kararlarımızın okuyamamış olmaları düşüncesile şu hülasayı dercetmeyi faydalı bulduk:

" Harp esnasında tehcir, muhakemesiz idam, Amirin madununu öldürmesi gibi bir takım kanunlar me'usan meclisinde tetkik edilmeden muvakkat kaydile neşrolunmuştu. Bunların kanunu esasıye muhalif oldukları, bu yüzden memleketin fecayı sahnesine döndüğü iddia edilmişti. Bu iddia Şükrü Bey'e sual şeklinde tevcih edilmiş, sabık Maarif nazırı bunların memleketin müdafası ve tehlikelerin bertaraf edilmesi için yapıldığını, kanunu esasıye muhalif olmadığını söylemiştir. "

İttihat ve Terakki hükümetinin azametli Maarif nazırının harp esnasında me'usan meclisine gösterilmeden yapılan kanunlar hakkında verdiği izahat eksikti ve bilhassa çok müphemdi. Sonra, bu kanunlara ait bir itiraz noktası daha vardı ki hükümetin bütün hüsnü niyet iddialarını hiçe indirecek kadar kuvvetli idi.

Filhakika Şükrü B., bunların büyük bir tehlikeyi savuşturmak maksadile tanzim edildiğini, ve kanunu esasıye muhalif hiçbir hükmü ihtiva etmediğini söylemiş ve me'usan meclisine gösterilmeden tatbiki başlandığı iddiasına da şu cevabı vermişti:

— Çünkü o sırada Meclis içtima halinde değildi; meclisin derhal içtima daveti de müşküldü ve bu takdirde vakit geçmesi ihtimali de vardı. Bu yüzden bunlar muvakkat kanun şeklinde tanzim olunmuştu.

Alâ; güzel... Lâkin sabık Maarif nazırının bu iddiasını çürütecek, zayıf gösterecek mühim bir cihet kalyordu.

İşte bunu da Kudüs me'usu Ragıp Bey, bir sual ile ortaya attı:

— Şükrü Bey, memleketin emniyeti tehlikede olduğu zaman hükümetin muvakkat kanunlar yapabileceğini söyledi. Evet, bunu ben de kabul ediyorum.

Fakat meclis tatil devresini bitirip tekrar içtima başladığı zaman bunların derhal meclise verilmeleri de kanunu esasının sarahati icabındandır.

Doğru söze ne denir? Bununla beraber sabık Maarif nazırı bu noktanın ileri sürüleceğini aklına getirmemiş olacak ki birdenbire irgildi ve bir şeyler söylemek istedi. Fakat Ragıp Bey sözüne devam etti:

— Halbuki bu muvakkat kanunlar 331 tarihinde yapıldıkları halde el'an Meclise gönderilmemişlerdir.

Burada Muş me'usu İlyas Sami Bey de söze karışmak istedi ve şöyle dedi:

— O kanun Meclise gelmişti.

Halit B. (Divaniye): — Ve hükümet evvelki gün geri almıştı.

Bu hafif münakaşaya reis müdahale etmek lüzumunu gördü:

— Rica ederim bilmiyerek söylemeyiniz. Eğer bu kanunlar meclise verilmemiş ise tesbit ederek sorunuz.

Reisler bu ihtarından sonra arkadaşlar arasında şöyle bir münakaşa oldu:

Ragıp B. (Kudüs) — Geçenlerde vermişlerdi. Fakat askerî kanunlar da var. Mesele bir amir, hatasından dolayı madununu idam edebilir, fakat bu kanun ahali hakkında tatbik edildi ve neden bir takım masum insanlara teşmil olundu?

İlyas Sami B. biraz sinirli görünüyordu. Dedi ki:

— Şükrü B. bunun sebebi izah etti.

Ragıp B. — Nasıl? İlyas Sami B. — Ordunun emniyetini temin etmek için.

Ragıp bey de asabileşmeye başlamıştı:

— Bu kanunun, ordunun arkasını tehdit edecek kimse hakkında tatbik edilmesini kabul ediyorum. Fakat kadın ve çocuklar hakkında tatbik olunabilir mi? Bu mesele vükelâ meclisinde resmen müzakere olunmamış ve hatta meclis bunlardan resmen haberdar edilmemiş olsa bile bütün nazırlar bu hadiseleri işitmiştir.

O halde vükelâ meclisi bu hususta nasıl bir karar vermiştir? Bunu Şükrü Beyden dinlemek istiyorum.

Bu münakaşalar, demindenberi bir yığın sual bombardımanı arasında bunalan sabık Maarif nazırına, biraz nefes almak fırsatını vermişti. Lâkin Ragıp Beyin son suali bu fırsatın uzamasına mani oldu.

Şükrü Bey: — Vükelâ meclisinde böyle bir suale maruz kalacak olan ya Dahiliye veya Harbiye narıdır. Şu halde bu iki nazır o zaman mecliste kanaat getirici cevaplar vermiş olacaklar ki mesele daha ziyade uzatılmamıştır.

Görülüyor ki bu muvakkat kanunların tatbiki meselesi arkadaşları fazla meşgul etmişti.

Ragıp Bey şimdi en mühim suali ortaya atıyordu:

— Diyaribekir valisi Reşit Bey, bir takım feci hadiselerle cüret ettiği için azledilmişti. Fakat bir de gördük ki bu adam on beş gün sonra Sivas valiliğine tayin olundu. Tabii bu muamele o zaman vükelâ meclisinin muvafakatile yapılmıştır.

Ragıp Beyin bu iddiası Şükrü Beyin dilini çözmüştü. Dedi ki:

— Reşit Bey Diyaribekirden azlolanmamış, Ankara valiliğine nakledilmiştir. Buna ait kararname de "tebdilen," kaydı vardı. Fakat bu nakil sebebinin bu zatın bir takım feci vak'alara iştirakinden ileri geldiğini bilmiyorum. Bununla beraber Reşit Bey hakkındaki iddiaları teyit edecek bazı vaziyetler de vardır.

Mesela: O sırada "İkdam," gazetesinde bir satılık hane ilanı çıkmıştı. Bu ev (9000) liraya satılıyordu. Reşit B. bunu görmüş ve bir telgrafla bu evi satın almak istediğini bildirmişti. Halbuki (Musul) dan (Diyaribekir) e gidebilmek için pek çok sıkıntı çeken bu adamın iki sene içinde (9000) liraya bir ev satın alacak kadar zengin olması şayanı hayrettir. Hatta bu vaziyet Dahiliye nazırının da nazarı dikkatini celbettüğinden Reşit bey azledilerek hakkında tahkikat yapılması kararlaştırıldı.

Şükrü bey bu hakikati niçin ifşa etti? Bunun sebebi bence el'an meçhuldür.

İstifade ediniz

1 -- İlan 3 satırı geçmiyecektir.
2 -- Her satır 4 kelime hesap edilecektir.
3 -- Her ilân 5 adet ilân kuponu mukabilindedir.
4 -- Her 3 satırdan fazlasına 2 kupon ilâve edilmelidir.
5 -- Her kupon üzerindeki tarihten bir hafta müddetle muteberdir.

SON POSTA yı okuduktan sonra ilân kuponunu saklayınız. Bundan 5 adedini ilânınız ile birlikte bir zarfa koyarak posta ile idarehanemize gönderiniz. İlanınızın gazeteye girmesi için bu kadarı kâfidir.

SON POSTA
BEDAVA İLÂN KUPONU
9 - Eylül - 1930

HANIMLAR TERZİHANESİ—Bahçe-kapı Rasıncıpaşa hanı 12 No. Telefon İstanbul 4057

TÜRK KADINLARI BİÇKİ YURDU—18inci ders senesi için talebe kaydına başlad. Divanyolu Telefon Is. 2038.

ALMANCA MÜTERCİMİ — Almanca ve İngilizceden Türkçeye, Türkçeden Almanca ve İngilizçeye mükemmel ve seri tercemeler yapılır. Fiat evhendir. İlimi ve fenni istihlaları ihtiva eden tercemeler de kabul olunur. İstanbul Posta kutusu 701

İŞ AMBARI — Sait Halık. Her türlü komisyonculuk işleri. Sirkeci Meydan han Telefon Is. 1626.

ZAYI — Teşvikiye askerlik şubesinden aldığım askerî vesikamı zayı ettim. Eskişinin hükmü yoktur. Pangaltı Akbaba sokağı No. 9 da Agop oğlu Edmon.

ZAYI — Üsküdar askerlik şubesinden almış olduğum askerî vesikamı zayı ettim. Yenisini alacağım dan eskişinin hükmü olmadığı ilân olunur. Haçatör oğlu Şahnazar

umumi inkişafına zararı aşikâr olan bu inhisardan halkın, esnafın ve tüccarın mütemadiyen şikâyet etmesi, fırkamızı bununla iştigale sevk etmiştir.

Hangi Vergilerin Tahfifi lâzımdır?

Efendiler programımız göz önündedir.

Fakat memleketin ticaretine ve umumi inkişafına taallüku aşikâr olan bu inhisarların tüccarın mütevali şikâyetlerini mucip olması fırkamızı bununla iştigale sevk etmiştir.

Ağır gelen vergilerin tahfifi maddesi mevzu bahis oldu. Bundan istihsalâtımız maliyet fiatını artırarak rekabet imkânının selbile ihracatımıza sekte veren ve hayatı pahalaştıran vergilerin tahfifi murat olunmuştur.

Programımızda mevcut olmayan şeylerin tarafımızdan iddia olduğunu zannederek bu iddiaları birer birer ret ve cerbe kalkışın Başvekîl Paşa Hz. bugünkü iktisadi sıkıntıya sebep olan yeni vergiler pahasına siyasi (okunmamıştır) hakkı kaldığı, bunların mütehasıslara taallük eden fenni bir istikarrette bir tekâmül halinde bulunduğunu söylüyorlar.

Efendiler bir hükümetin en mühim vazifesi memleketin itibahına, halkın mali siyasetine göre vergi işleriyle meşgul olmaktadır. Bu günün en mühim meseleleri olan bu bahsî mütehasısların üzerine atarak teknik bir mesele halinde göstermek ve hükümetin siyasi iştigalâtı haricinde bırakmak nasıl müdafaa olunabilir bir nazariyedir? Bu vergileri mütehasıslar tadil ve ya tahfif edemezler. Bu doğrudan doğruya hükümetin mali siyasetinin mevzuunu teşkil eden ve milli hakimiyeti alâkadar eyleyen en mühim esastır. Sivas nutkunda bu mühim meselenin bu şekilde bir ifadeyle pek az yer tut-

Felâketli Bir Ömür Babam Bütün Parasını Rakıya Veriyordu!

Dün ikinci tabımızda İzmir nutkunu bu sütunlara koymıya mecbur olduk. Bu suretle birinci tabımızda çıkan hakiki hayat hikâyesi ikinci tabımızda dercedilemedi. Bazı kararlarımızın okuyamamış olmaları ihtimaline binaen bugün tekrar ediyoruz.

Benim hayatımda felâketler, doğduğumnu üçüncü ayından başlar. Daha üç aylıkken ölüm derecesinde hastalanmışım. Hatta beni öldü zannetmişler ve şuyumu ısıtmışlar. Sekiz yaşında, gene ölüm derecesinde bir hastalık geçirdim, gene öldüğümü zannetmişler, şuyumu kaynatmışlar. İki defa beni kucaklayan ölüm fırsatlarını kaçırdığıma hayatta kaldığıma yandım, durdum.

Ben, hayatı pekte tatlı geçmiyen bir ailenin ikinci oğlum. Bir de küçük kardeşim var.

Babam sarhoş. Eve bakmaz, anneme, bize fena muamele eder, hepimizi döver, hepimize söver, evin içinde yaşamın tadını bırakmaz.

Ben mektebe gitmek, cahil kalmamak istiyordum. Annem de mektebe gitmeme taraftardı. Fakat, aksi bir adam olan babam, buna da itiraz ediyor, tahsilime ve istikbalime

tuğunu kaydetmek isterim. Yedi senedenberi takip edilen mali siyasetin bir muvaffakiyet harikası olduğunu ilân eden muhterem Başvekile son sene zarfında nekadar iflâşlar vukubulduğunu ve yalnız kazanç vergisinden dolayı ne kadar ticarethanenin kapandığını sormak isterim.

Bir mali siyasetin muvaffakiyet olup olmadığını o siyaseti idare edenlerin iddiası değil, siyaset yüzünden ticaret ve sanayide hasıl olan refah ve bu refahı gösteren istatistikler ispat eder.

Mühim bir istihsal ve ticaret muhiti olan İzmirin muhterem halkının bu siyaset yüzünden uğradığı tesirler kendilerince malûm olduğundan bu acıklı mevzu üzerinde fazla durmak istemiyorum.

Mübadele Meselesi

İşte Efendiler Sivas nutkunda mühim gördüğüm noktalar hakkında fırkamızın fikrini izaha çalıştım. Bu nutukta bahsi geçmiyen mübadele meselesi üzerinde de biraz durmak isterim.

Yarım milyona yakın vatanşularımızın mülkiyet ve tasarruflarının tamamile ve kat'iyetle tesbit edilmemesi ve bu mühim işin küçük elerde keşmekeş içinde bırakılması, iktisadi hayatımıza fena tesirler icrasından hali kalmamıştır.

İktisadi hayatımızda mühim bir unsur olan bu vatanşular kültesinin meskeninden, tarlasından endişesiz ve istikbalinden emin olarak çalışabilmelerini emnetmek fırkamızın ciddi surette işga edecek olan meselelerden biridir.

Muhterem milletimiz sermaye ve mesaisinin serbest inkişafı hedefini kendisi için gaye itihaz etmiş olan fırkamızın teşekkülü cumhuriyet tarih-

mani oluyordu. Bundan bir kârı daha vardı: Beni san'atta çalıştırarak ev masrafına iştirak ettirmek ve kendisine daha bol rakı parası bulmak istiyordu.

Büyük sözü dinlemek mecburiyetile iki sene san'atta çalıştım. Fakat, gönülüm istemiyordum, tehammül ediyordum. Bildiklere gizli gizli yalvardım ve bana başka bir iş aramalarını rica ettim.

Hayır sahibinin biri beni telgraf müvezziliğine tayin ettirdi. Yirmi lira maaş alacaktım. Babama söyledim, bu haberi küfür ve dayakla karşıladı.

— Sen bana haber vermeden kendi başına iş yapıyorsun, diye kıyametler kopardı.

Annem babama yalvardı, yakardı, nihayet benim telgrafta çalışmama müsaade kopardı.

Fakat, bana gene kara tali pençesini takmıştı.

Zavallı annem ağır bir hastalığa tutuldu. Tam bir buçuk sene, anneme, elimden gelen bütün fedakârlığı yaptım. Babamdan hayır yoktu. Aldığı parayı rakıya veriyordu.

— Baba, annem fenalaşıyor, hastaneye yatralım diyor-

— Kızıyor, köpürüyor:

— Ne ile kaldıracacağız? Para nerede? birşeyi yok, geçer. Cevabını veriyordu.

Annemin hastalığı gün geçtikçe ziyadeleşiyordu.

de hiç şüphe yoktur ki bir tekâmül hatvesidir.

Yeni Ufuk

Ahalisinin zekâsı ve top- rağının zenginliği haklı şöhet kazanmış olan İzmir için bu hadise ümitle dolu yeni bir ufuk açmaktadır. Devlet bütçesinin pek mühim bir kısmını temin eden bu memleketin hususî bir itina ve dikkate mazhar olması tabiidir.

Fırkamızın programı zekâmızın tatbiki ve mesaisinin inkişafı için geniş sahalar açmak istidadını haizdir. Bu güzel zengin ve feyizli ülkenin halâskârı ve bütün milletin mürşidi olan Büyük Gazinin Serbest Cumhuriyet fırkası teşkilî hakkındaki fikrini hassasiyet ve memnuniyetle karşılamış olduğunu burada yadettneği bir minnet ve şükran borcu bilirim.

Yaşasın Türk milleti, yaşasın onun büyük dahî mürşidi, yaşasın Serbest Türk cumhuriyeti, yaşasın sevgili ve çalışkan İzmirililer.

Ekrem

İnegölün Kurtuluş Bayramı

İnegöl — İnegölün kurtuluş bayramı zengin bir programla yapılmıştır.

Hamdi

SON POSTA

Yevmi, Siyasi, Havadis ve Halk gazetesi
İdare: İstanbul, Nuruosmaniye Şeref sokağı 35-37
Telefon: İstanbul - 203
Posta kutusu: İstanbul - 741
Telgraf: İstanbul SON POSTA

ABONE FİATI

TÜRKİYE	ECNEBİ
1400 kr. 1 Sene	2700 kr.
750 " 6 Ay	1400 "
400 " 3 "	800 "
150 " 1 "	300 "

Gelen evrak geri verilmez. İlanlardan mesuliyet alınmaz.

Yarınki Kısımda : Hakikatler Millet Vekillerinden Niçin Ve Ne Cesaretle Gizlenmiştir?..

FETHİ BEYİN NUTKU

[Baş tarafı 4üncü sayfada]

Harici istikraz hakkı bir takım şartlara tabidir. Esasen bu şerait tahakkuk ederse harici istikraz yapmaya lüzum kalmadan başka yollardan da memlekete hariçten para gelebilir.

Memleketimizde bugün faiz en aşağı yüzde on beştir. Hiç bir yerde para bu kadar pahalı değildir. Köylü ve esnafın yüzde kırk ve hatta yüzde elli e para tedarik etmiye çalıştığını görüyoruz. Bu kadar ağır faiz altında kalan halkın iktisaden sıkılmamasına imkân tasavvur olunabilir mi? Başka yerlerde pek ucuz faizle iktifa eden sermaye-

memleketimize ne için gelmiyor?

Inhisarlara Gelince

Bunun sebebinin ben de öğrenmek isterdim. Bütçenin kabili tehir masraflardan tahliyesi, hakiki bir tevazün tesisi, paramızın istikrarının temini şartlarının tahakkuk ettirilmesi ve bu servetle iktisadi binyemizin temellerinin sarsılmaz bir zemine kurulması, harici istikraz sevdasına kapılardan evvel yapılacak işlerdir. Inhisarlar bahsına geçiyoruz:

Efendiler, programımız göz önündedir. Biz posta telgraf ve telefon inhisarlarından bahsetmedik. Tuz inhisarlarından bahsetmedik ve hatta tetkike

muhtaç olan tütün inhisarlarının ilgasından dahi bahsetmedik. Biz liman inhisarları kaldırılacağından bahsettik ve ismi kalmış ve fakat hükmen kalkmış olan ve hayat pahalılığı üzerine mühim tesirler icra eden şeker ve petrol inhisarlarından bahsettik. Liman inhisarının menfaat noktai nazarından devlet hazinesine alâkasi olmadığını ben de biliyorum.

Fakat şurası da vardır ki, devlet hazinesi bu inhisarın tesisi için fedakârlık ihtiyar etmiş olduğu halde, inhisardan beklenen faide tamamen hususî şahıslara terk edilmiştir. Memleketin ticaretine ve

İSTASYON LOKANTASI

Sirkeci civarında
En rahat ve en
Temiz lokantadır.
Alaturka ve Alfaranga
Her yemek ve her
İçki bulunur.
Servis mükemmel
Fiatlar mu te dil dir.

ÖĞLE VE
AKŞAM
YEMEKLERİNİZİ

İstasyon Lokantasında
Yiyiniz. Eski Postane
binasıdır.

Annem bana
"BiOKS,"
alsaydı bu
hal başıma
gelmezdi.

BiOKS'ün macunu
sayesinde dişlerim
bermbeyaz, sağlam
ve güzel olacak.

SİZ DE KULLANINIZ.

VAPURLAR

Seyrisefain

Merkez acentesi: Galata köp-
rü başında Beyoğlu 2362. Şube
acentesi: Sirkeci'de Mühürdar
zade hanı altında Tel. İst. 2740

İskenderiye sürat
postası

(Ege) vapuru 12 Ey-
lül cuma 13
te Galata
rihtimından kalkarak cum-
artesi sabahı İzmir'e ve
akşamı İzmir'den kalkarak
pazartesi İskenderiye'ye va-
racak ve çarşamba İsken-
deriye'den kalkarak İzmir'e
uğruyarak İstanbul'a gele-
cektir.

Mersin sürat postası
(İnebolu) vapuru 10 Ey-
lül çarşamba 11 de
Galata Rihtimından kal-
karak Çanakkale, İzmir,
Küllük, Fethiye, Finike,
Antalya, Alaiye, Mersin'e
gidecek ve dönüşte Taşucu,
Anamur, Alaiye, Antalya,
Finike, Fethiye, Küllük, İz-
mire uğruyarak gelecektir.
Çanakkale'de yalnız yol-
cu verilir yolcu alınır.

Nişantaşında

ŞİŞLİ TARAKKI LİSESİ

Teşkilatını tevsi ederek "ANA ve İLK,"
sınıfları ile "Kız Leyli," dairesini ittisalindeki
eski (15 inci mektep) binasına nakletmiştir.

LEYLİ
NEHARİ
KIZ
ERKEK
Telefon:
Beyoğlu 2517

ANA - İLK - ORTA LİSE

Sınıflarına talebe kaydetmektedir. Hergün saat 10 dan 16 ya kadar Şekayık caddesinde
Halil Rifat Paşa Konağında Müdürlüğe müracaat.

Hilâliahmer Afyonkarahisar maden suyu satış
deposundan:

Sirkecide Nur hanındaki Kara-
hisar maden suyu satış deposunu
bu kerre Yenipostane karşısında
eski Zaptiye sokağında 20 num-
raya nakletmiştir. Telefon İstan-
bul: 2653

Arnavutköyünde kâgir çifte saraylarda

Leyli ve **FEYZİATİ LİSELERİ** Kız ve
Neharî Erkek

Ana sınıfı, İlk sınıfları ve ayrı teşkilât dahilinde kız ve erkek orta ve lise kısımlarını muhtevindir.
Asrın icap ettirdiği en mükemmel vesait ve teşkilâtı haizdir. Kayıt muamelesine başlanmıştır.
Kayıt için mektebe veya İstanbulda Basiret hanında iktisat şirketine müracaat edilebilir. İst-
anbul cihetinden gelecek neharî talebe için Fatih'ten Bebeğe kadar direkt vesait işlettilirile-
cektir. Resmî karara tevfiğin mektebimizde dahi i teşrinievvelde derslere başlanacaktır. Bebek 210
Telefon İstanbul: 2867

Orman ameliyat mektebi

Orman mühendis muavini yetiştirmek üzere yeniden açılmıştır. Leyli ve meccanidir.
Müddeti tahsilîyesi üç senedir. İstanbulda Büyükdere Bahçe köyündedir.
Talebe kayıt ve kabulüne başlanmıştır. Kayt ve kabul muamelesi 1 Teşrinievvel 1930 tari-
hine kadar devam edecektir.

25 talebe alınacaktır, Fazla talebe zuhurunda aralarında müsabaka yapılacaktır.

Orman ameliyat mektebi kayıt ve kabul şartları:

- 1 — Talipler Türkiye cumhuriyeti tabasından olacaktır.
- 2 — Taliplerin yaşları 25 ten yukarı olmayacaktır.
- 3 — Talipler orta mektep mezunu olacaktır.
- 4 — Talipler, hastalıklı, sakat olmadıklarını, arızalı yerlerde dağlık havalide yürüyüp gez-
meye ve hayvana binmeye bünyevî teşekkülâtının müsait ve mütahammil olduğunu tasdik eden
bir tabip raporun malik olacaklardır.
- 5 — Talipler iyi ahlâklı olduklarını ve hiçbir güna cezayı müstelzim e'fal ve harekâtta
bulunmadığını beyan eden ve mahalli zabıtasınca tasdikli olan ihtiyar heyeti mazbatasına
malik olacaklardır.
- 6 — Mektebe kayıt olunan talebe olbaptaki şartlarına tevfiğin noterlikten tasdikli kefalet
senedi vereceklerdir. Orman mühendis muavini olmak için orman ameliyat mektebine tahsile
talip olan orta mektep mezunları 1 teşrinievvel 1930 tarihine kadar İstanbul'da Büyük-
dere'de Bahçeköyünde Yüksek orman mektebi rektorluğuna yahut orman müdürlüklerine,
orman müdürleri olmıyan yerlerde en büyük mülkiye memurlarına bir kit'a istida ile müracaat
etmelidir. Talipler istidalarına hüviyet cüzdanı, mektep şahadetnamesi, aşt şahadetnamesi,
hüsnü hal mazbatası ile tabip raporunu rapetmelidirler.

LEYLİ VE NEHARİ - KIZ VE ERKEK

ANADOLU ORTA MEKTEBİ

İlk ve orta sınıfları tamdır. Talim heyeti liselerin en maruf muallimleridir. Resmî mek-
tepler programı aynen tatbik olunur. Leyli talebenin iaşesine çok dikkat edilir. Taşradan
talebenin yol masrafları ücretten tenzil olunur. (Kayıt muamelesine başlanmıştır.) Her
gün saat 10 dan 16ya kadar müracaat kabul olunur.

Adres: İstanbul, Çarşı. Tel. İst. 4205 arzu edenlere posta ile tarifname gönderilir.

İSTANBUL DEFTERDARLIĞI İLANI

SATALIK ODLI DÜKKÂN — No. 4-8 Es-
ki sebzeçi yeni kilise sokağı Arnavutköyü
Boğaziçi, peşin verilmek suretile 1000 liradır;
satış pazarlıkla 22 Eylül 930 pazartesi 15
Defterdarlıta. (H-607)

SATILIK ARSA — No. 1 Eski Kurbaldere
Yeni birinci Muradiye sokağı Hasan paşa ma-
hallesi Kadıköy. bir tarafı üç harita numaralı
arsa bir tarafı 26 numaralı arsa bir tarafı Muradiye
sokağı ve bir tarafı Kurbaldere caddesi, 1600
arşın bedeli peşin verilmek üzere 600
lira, satış pazarlıkla 22 Eylül 930 pazartesi 15
Defterdarlık. (H-248)

Yelkenci Vapurları Karadeniz Postası

Samsun vapuru
10 Eylül

Çarşamba

Günü akşamı 6 da Sirkeci
rihtimından hareketle doğru
(Zonguldak, İnebolu, Sam-
sun, Ordu, Gireson, Trabzon,
Sürmene ve Rize)ye gide-
cektir.

Tafsilât için Sirkecide
Yelkenci hanında kâin acen-
tesine müracaat.
Tel. İstanbul 1515

Maarif Vekâleti Akşam Kız

San'at Mektebi Müdürlüğünden:

- 1 — Mektebe talebe kayıt ve kabulüne başlanmıştır.
- 2 — Eski talebe yeniden kayıt yaptırılacaktır.
- 3 — Kayt ve teccidi kayıt muamelesi 15 Eylül'e kadardır.
- 4 — Hanımlara şapka, bıçkı, dikiş, çamaşır, dersleri gösteril-
mektedir.
- 5 — Fazla malûmat mektep idaresinden verilir.

Adres: Sultanahmet Dizdariye

Vahan M. Koçyan

HER NEVİ MAHRUKAT DEPOSU

Odun, mangal kardif, antrasit, kok ve maden
kömürleri Tophane: Kılıç Ali paşa Çıracı sokağı
N. 22 - 30 Tel. Beyoğlu 1751

Gümrükler umum müdürlüğünden:

Elbise yaptırılacak

1 — Gümrük muhafaza memurları için bir pantolon ve bir
ceket olmak üzere 2000-2300 takım elbise yaptırılması kapalı
zaraf usulile münakasaya konulmuştur.

2 — Şartnamenin musaddak suretleri Ankarada Gümrük-
ler umum müdürlüğü levazı müdürlüğünden, İstanbul'da
gümrük levazım ambarından alınacaktır.

3 — Münakasa: İstanbul'da gümrük başmüdürlüğü binasında
gümrükler satın alma komisyonu tarafından yapılacaktır.

4 — Münakasa 25 Eylül 930 tarihine rastlayan perşembe
günü saat 14 tedir.

5 — Teklif mektupları kanundaki hükümler dairesinde
gün ve saatinden evvel İstanbulda komisyona verilecektir.

6 — Münakasaya girecekler, ticaret odasında kayıtlı bulun-
duğunu gösterir vesika gösterecektir.

7 — Her istekli, muhammen bedelin % 7,5u olan 4736
liralık teminatlarla belli saaten evvel komisyona gelmeleri.

8 — Kumaş ve elbise örneği İstanbul'da gümrükler umum
müdürlüğü levazım ambarındadır. İstekiler orada görülebilirler.

9 — Belli olan saatte tutulması mutad olan zabıt varaka-
sının tanziminden sonra hiçbir teklif kabul edilmez.

Büyük Tayyare Piyankosu

YEVMIYE 5 KURUŞ VEREREK
ZENGİN OLMAK İSTERSENİZ:

TAYYARE PİYANKOSU BİLETİNİ ALINIZ

İKİNCİ KEŞİDE 11 Eylül 1930 dadır...

BÜYÜK İKRAMIYE 35000 LİRADIR

Kiralık apartıman

Beşiktaş'ta sebze pazarındaki Yeni apartımanda üç odalı nezaretti
daire vardır. Elektrik, hava gazı mevcuttur. Kapıcıya müracaat.

KÂTİP ARANIYOR

Almacna tahrir ve tercüme ye
muktedir el yazısı güzel bir kâ-
tibe ihtiyacımız vardır. Maaş şim-
dilik 70 lira verilecektir. Talip
olanların 15 Eylül'e kadar perşem-
be ve cumadan maada günlerde
10 dan 14 e kadar Haliç - Kara-
ağaç Zümre zade Şakir Bey fab-
rikası idare müdüriyetine mür-
acaatları.

Amerikan usui(Dantin
Nusuhi) dış macunu
dişleri beyazlatır, etle-
rini kuvvetlendirir, Sa-
irlerinin rekabetine
rağmen tercih olun-
maktadır. Bir kere
tecrübe kâfidir. Her
yerde satılır.

Birinci sınıf terzi

Hazır ve sipariş üzerine soz.
moda kadın elbisesi yapan
birinci sınıf bir ecnebi terzi
iş arıyor. Beyoğlu 1620 nu-
muraya müracaat ediniz

CENUBİ AMERİKAYA

Müreffehen gitmek isteyen
yolcular, her halde
İNGİLİZ

ROYAL MAIL LAYIN

Kumpanyasının MUAZZAM
ve MUHTEŞEM vapurları ile
seyahat etmelidirler.

TÜRKİYE acentesi
N. A. Kostantinidis
Efendiye müracaat olunma-
lıdır.

Tel. B. 3126. Galata Riht-
im caddesi No. 27-29
DÜNYANIN her tarafına
VAPUR ve ŞİMENDİLER
biletleri verilir.

BEŞİKTAŞ DİKİŞ YURDU

Talebe kaydı bağladı sergi 12
Eylülde açılacaktır. Akareder 62

Mes'ul müdür: Selim Ragıp